

שותפים בעיצוב"

דרכים לשיתוף החניכים בעיצוב סביבת מגוריהם בפנימייה

מרכזת התכנית: דינה לסרי

כתיבה: טלי הארדבל, אילה מזרחי, אילנה רוז'נסקי

ייעוץ פדגוגי: דר' שלום שמאי

שכתוב ועריכה: אילה מזרחי

עיצוב גראפי: אילנה רוז'נסקי

תודות:

לאילנה בן עזרי על ההשראה לספר זה.
לשרי דאובר על העידוד והתמיכה.
ליקירה לוי על תרומתך לסיעור המוחין.
לאחיה רובין על תרומתך לעשייה.

תוכן העניינים:

עמוד 5.....	פתח דבר
הקדמה:	
עמוד 6.....	מהו עיצוב?.....
עמוד 7.....	אכפת לי – אני שייך!.....
חלק א – יסודות העיצוב	
עמוד 8.....	יסודות הצבע.....
עמ' 9 - 10.....	יסודות המרחב.....
עמ' 11.....	יסודות התאורה.....
עמ' 12 - 13.....	
חלק ב – שלבים בביצוע פרויקט - מהלכה למעשה	
עמוד 14.....	תכנית העיצוב ופיתוח רעיון – הקמת צוות מוביל – פעילות מס' 1 עמ' 15 - 16
עמ' 17.....	בירור רצונות – פעילות מספר 2.....
עמ' 18.....	ניהול תקציב – פעילות מספר 3.....
עמ' 19.....	חומר למחשבה – בירור אסטטי – פעילות מספר 3.....
עמ' 20.....	מבט על הקירות (סקיצות ומדידות) – פעילות מספר 4.....
עמ' 21.....	בוחרים צבעים – פעילות מספר 5.....
עמ' 22.....	צביעת מבטי הקירות (חזיתות) – פעילות מספר 6.....
עמ' 23 - 27.....	ביצוע פרויקט: צביעה, תאורה ודקורציה – פעילות מספר 7.....
עמ' 28 - 29.....	חותם אישי – פעילות מספר 8.....
עמ' 30.....	עיצוב ופיסול סביבתי – פעילות מספר 9.....
עמ' 31.....	חנוכת המרחב – פעילות מספר 10.....
חלק ג - "טיפים לעיצוב".....	
עמ' 33 - 35.....	המבואה.....
עמ' 36 - 40.....	המועדון.....
עמ' 41 - 46.....	חדר המגורים.....
עמ' 47 - 48.....	חדר הרחצה.....
עמ' 49 - 50.....	המסדרון.....
עמ' 51.....	החצר.....
חלק ד – זאת ועוד...פעילויות.....	
עמוד 52.....	פעילות מספר 1 – המבנה מול גוף האדם.....
עמ' 53 - 54.....	פעילות מספר 2 – תכנון רעיוני לחדר.....
עמ' 55.....	

- פעילות מספר 3 – עיצוב פינה אישית.....עמ' 56
- פעילות מספר 4 – תאורה.....עמ' 57
- פעילות מספר 5 – הכנת לוחות מודעות פעילים.....עמ' 58
- פעילות מספר 6 – הכנת מפות.....עמ' 59 - 60
- פעילות מספר 7 – הכנת קופסה או קערה מעיסת נייר.....עמ' 61
- פעילות מספר 8 – עיטור וקישוט חדר הרחצה.....עמ' 62
- פעילות מספר 9 – הכנת מרצדות (מוביילים).....עמ' 63
- פעילות מספר 10 – טיפוח החצר.....עמ' 64

מהו עיצוב?

עיצוב הוא מתן צורה לדבר כלשהו, והוא מהווה שלב חשוב בתהליך תכנון וייצור של כל מוצר. ללא חשיבה מוקדמת וללא הגדרה ברורה על מוצר כלשהו (חפץ, חולצה או חדר) תתקבל תוצאה נטולת היגיון ונטולת חן. כעקרון, פעולת העיצוב מתייחסת לאובייקטים שימושיים כגון חפצים, מבנים וכדומה. יחד עם זאת, ניתן גם לעצב אובייקטים ללא שימוש מעשי, אך הם מבטאים רעיון כלשהו ויש להם מסר.

תחום העיצוב מושפע מכיוונים ותחומים רבים, ביניהם היבטים תרבותיים, אישיים, כלכליים, רעיוניים, אסתטיים ואגרונמיים (הנדסת אנוש). עיצוב הוא תחום עשיר ומורכב, כמעט אינסופי, שכן לכל מוצר או חלל יש פתרונות אפשריים רבים – רק דמיינו לעצמכם כמה סוגי כיסאות אתם מכירים. לסיכום, עיצוב ואמנות גם יחד יכולים לגרות את המחשבה ולהפוך את החיים למעניינים יותר ולנעימים יותר לעין.

- * חוברת זאת מיועדת הן לזכר והן לנקבה אך היא כתובה בלשון זכר מטעמי נוחיות בלבד.
- * בכל נושא שנוגע לענייני בטיחות יש להתייחס להוראות הבטיחות בחוזה מנכ"ל.
- * היעזרו באנשי מקצוע ו/או באנשי היחידה לאמנויות במנהל לחינוך התיישבותי, פנימייתי ועליית הנוער.

ביתי – זה אני!

(אכפת לי – אני שייד?)

חינוך לאסתטיקה ולחמימות ביתית מפתח את תחושת השייכות והאחריות של האדם לסביבת מגוריו, לצד שיפור איכות חייו. לכן, חשוב לזכור ולהזכיר לחניכים, שהפנימייה איננה אכסניה, והחדר הוא לא מחסן. לפעולות העיצוב בין כתלי הפנימייה יש יתרונות רבים, ביניהם גם יתרונות פסיכולוגיים, לפניכם כמה מהם:

- עשייה שבה כולם שותפים פעילים – מחנכי הפנימייה והחניכים. מומלץ לגייס גם את הנהלת מקום החינוך **(ההנהלה?)** ודרכה להגיע לכוח-אדם מקצועי.
- תהליך העיצוב מהווה חוויה מעצבת, באמצעות היצירה המשותפת מתרחשת השפעה על החניך ועל תהליך גיבוש הקבוצה.
- ביצוע עבודה איכותית ומקצועית מוליד סביבה מטופחת ומעוררת רצון לשמור עליה. כמו כן, סביבה מטופחת מפתחת בחניכים תחושת אחריות ותחושת השתייכות לחברים בחדר, לחברים בקבוצה, ותחושה של גאווה יחידה על השייכות לפנימייה.
- בעת תהליך העיצוב ניתנת לחניכים הזדמנות לפתח ולהביע טעם אישי, יצירתיות, מאוויים, רצונות ומשאלות.
- עיצוב סביבת המגורים משפיע על פיתוח היכולת האישית להשפיע בתחומים רבים.
- באמצעות העבודה המשותפת החניכים לומדים להתחשב ברעיונות ובדעות של אנשים אחרים ולומדים שבחיים משותפים נדרשים וויתורים.
- באמצעות העבודה המשותפת נחשפים החניכים ליצירתיות של אחרים, ולומדים להיפתח לכיווני חשיבה שלא עלו בדעתם קודם לכן.
- תהליך העבודה מפתח רגישות אסתטית.

יוזמה

יוזמה לביצוע מיזם מסוים יכולה לבוא מגורמים שונים, ביניהם אם הבית, המחנכים הישירים או החניכים עצמם. כדאי לזכור שמחנכים המצליחים ליצור מצב בו היוזמה תבוא מהחניכים, מגדילים באופן משמעותי את המוטיבציה שלהם. בכל מקרה, המחנכים מהווים ציר משמעותי ויכולים לקדם את המיזם בעזרתם של אנשי מקצוע מתאימים.

חלק א

יסודות העיצוב

יסודות הצבע

מהו צבע?

מבחינה פיזיקאלית צבע הוא גל אור באורך מסוים, המגיע אלינו מן הקרינה החוזרת. ההבדלים בין הצבעים השונים נובעים מן ההבדלים באורך גלי האור שלהם. מעבר להסבר הפיזיקאלי, יש לצבע משמעות רבה והיא משתנה מאדם לאדם (בהתאם לתפיסתו הסובייקטיבית). צבע יכול לסמל השתייכות למועדון כלשהו, למדינה מסוימת והוא יכול להעיד על אופי (למשל, גינגיי). כדי להבין את מידת השפעתו של הצבע על עיצוב החלל דמיינו קיר לבן שבמרכזו כתם אדום גדול.

צבעי יסוד

קיימים שלושה צבעי יסוד והם: אדום, צהוב וכחול. מצבעים אלה ומשחור ולבן (שאינם מוגדרים כצבעים) ניתן ליצור כל צבע אחר, בגוון, עוצמה או טון שונים.

צבעי משנה

אדום + צהוב = כתום

צהוב + כחול = ירוק

אדום + כחול = סגול

שינוי במינון של אחד מצבעי היסוד משפיע על הצבע החדש שמתקבל. כך לדוגמא: צהוב + כחול שיש בו מינון גבוה של כחול, יוביל לתוצאה שהיא ירוק-כחול.

צבעים משלימים וצבעים מנוגדים

אדום וירוק

כתום וכחול / צהוב וכחול

צהוב וסגול / כתום וסגול

שלושת הצמדים הללו הם צמדי צבעים המשלימים זה את זה ויוצרים הרמוניה, אבל יחד עם זאת הם גם מנוגדים ולכן יוצרים ניגוד (קונטרסט) כשהם יחד. כך לדוגמא: הצבע האדום יראה בולט ביותר אם יוצב על רקע ירוק ולהפך.

צבעים דומים (צבעים הסמוכים זה לזה בגלגל הצבעים) אדום וכתום

אדום וסגול

צהוב וירוק

צהוב וכתום

כחול וירוק

כחול וסגול.

כשרוצים לעצב חלל רגוע משתמשים לרוב בצירופים קרובים של צבע יסוד וצבע משנה. לדוגמא: כחול – תכלת, כחול - טורקיז.

צבעים חמים וקרים

צבעים חמים הם צבעים המעורבבים עם צהוב, אדום או שניהם (מזכירים את האש) – למשל, אדום, כתום, צהוב או אפילו ירוק שיש בו הרבה צהוב. צבעים קרים הם צבעים המעורבבים עם כחול (מזכירים את הקרח והמים) – למשל, כחול, ירוק, סגול.

דמיינו אש לעומת מים. הצבעים החמים יכולים "לחמם" את התחושה הקיימת בחלל כלשהו, ואילו הצבעים הקרים יכולים "לקרר" את התחושה באותו חלל. ניתן לקבל גם תוצאות-ביניים, כגון: סגול שיש בו מינון גבוה של אדום יחשב כצבע חם לעומת צבע סגול שיש בו מינון גבוה של כחול.

צבעים כהים וצבעים בהירים

כדי להבהיר צבע מוסיפים לבן וכדי להכהות צבע מוסיפים שחור. תוספת של לבן או שחור יוצרת למעשה גוון מרוכך ומתון יותר של אותו צבע.
 כך לדוגמא:
 אדום + לבן = ורוד
 אדום + שחור = בורדו
 כשמוסיפים מינון גבוה של לבן, מתרככים גם הצירופים המנוגדים.
 לדוגמא:
 ורוד (אדום + לבן) בשילוב ירקרק (צהוב + כחול + לבן).

צבעים מתועשים

אלו הם צבעים המורכבים מכמה חומרים:

- פיגמנט – צבען, שהוא תמצית הצבע.
- מדלל – שמן, טרפנטין או מים.
 צבע על בסיס מים (פלסטי, אקרילי) מתאים לקיר ונחשב צבע "נושם" ואילו צבע על בסיס שמן מתאים לעץ או מתכת ומעניק כיסוי אחיד ו"אטום".
- דבק – חומר מאחד.
- חומרים אחרים – לאקות, מזרזי ייבוש, מעכבי ייבוש, נוצצים.

יסודות במרחב

חלל הוא תלת ממדי ומורכב מרצפה, מקירות, מתקרה ומכל מה שביניהם. ארגון החלל מאפשר להשתמש במרחב באופן היעיל ביותר.

ארגון החלל יעשה באופן מתוכנן :

- כדאי לאפשר לחניכים התמצאות קלה, שליטה מהירה באזורים והכרת הגבולות. באופן זה הם יוכלו להסתגל בקלות ולהשתמש בדרך הנכונה בפונקציות השונות. בעזרת תכנון נכון ניתן ליצור הפרדה בין אזורים ואף להרחיק את החניכים מאזורים מסוימים.
- גמישות פיזית בתכנון החלל חשובה מאוד, ובעת הצורך ניתן לשנות שוב את ארגון החלל. למשל, מחיצות פנימיות ניידות מגבס הן דינאמיות וניתן לשנותן שכמתוספים חניכים או כשמשנים פונקציה של חדר מסוים.
- כדאי לאפשר שימוש רב-תכליתי בחללים השונים למגוון הפעילויות שמתרחשות בהם (הן פעילויות צפויות מראש והן פעילויות אקראיות).
- חשוב לאפשר עיצוב עצמי של החניכים בשיתוף פעולה עם הצוות המחנך. החדרים והאזורים הציבוריים צריכים להיות מרחב מתוכנן בעל הגדרה, ייעוד ואופי.

יסודות התאורה

מהו אור?

אור הוא גורם חיוני לכל צורות החיים בעולם והוא מועיל הן לגוף והן לנפש. כשהשמש זורחת ומאירה אנו מרגישים טוב. המצב דומה גם כשאנו נמצאים בחדר עם תאורה מאוזנת. חדר עם תאורה דלה יוצר תחושה לא נוחה. אור מסייע לנו להבחין בין צבעים, צורות, גדלים, ומאפשר עיצוב העושה שימוש במשחקי אור וצל. כשאומרים תאורה טובה לא בהכרח מתכוונים לאור חזק. המפתח לתאורה טובה נעוץ בבחירת סוג התאורה, בעוצמתה ובמיקומה.

תכנון בסיסי

סמנו את כל הרהיטים ואת הפריטים האדריכליים שבחדר, וחשבו על סוג הפעילות בכל חלל שאתם רוצים להאיר. שימו לב לאור טבעי המגיע לחדר.

- בחרו סוג תאורה – ישירה, עקיפה, נברשות, מנורות שולחן, מנורות עומדות.
- קבעו את אופן הצבת גופי התאורה בחדר, התיאום ביניהם, איך מדליקים, מכבים.
- שימו לב לסוגי הנורות – יש לזכור כי לכל נורה יש ערך אסתטי ועוצמה משלה.
- יש חשיבות גם לצורה, למידה ולצבע של גופי התאורה – נברשות, מנורות עם אהיל, מסגרת מתכת.

סוגי תאורה

קיימים מספר סוגי תאורה:

- תאורה כללית המתקבלת מאור רקע אחיד בחלל, שכמעט ואינו מטיל צל.
- תאורה כיוונית- המכוונת קרן אור מרוכזת לאזור מוגבל וממוקד כדי להשיג יעד.
- תאורת אווירה – שמטרתה ליצור אווירה כרקע לפעילות המבוקשת.

אור וצל

בעזרת אור וצל ניתן לחוות נפח, עומק, צורה ומרקם בחדר. מנורות שממוקמות בגבהים שונים יוצרות משחק בין אור וצל. חשוב להימנע מיצירת ניגודים חזקים מדי במרחב, כדי למנוע סנוור לא נעים.

אור וצבע

צבע יכול להיראות שונה בתנאי תאורה שונים. כעקרון, משטחים כהים בולעים את האור, ואילו משטחים בהירים מחזירים אותו. חדר שיש בו צבעים כהים זקוק ליותר מקורות אור מחדר שיש בו צבעים בהירים.

סוגי נורות

צבע האור נמדד לפי אמת המידה Kelvin – מסירת הצבע. 2,700K נחשב לאור חם (הרבה צהוב ואדום, מעט כחול), מעל 4,000K נחשב לאור קר (הרבה כחול, מעט אדום וצהוב).

- נורת ליבון – עם בסיס מתברג וחוט להט היא הנורה הותיקה ביותר. נורה זו מפיקה צבעים טבעיים מן החפצים אותם היא מאירה. אורך חייה כ-1,000 שעות והיא פועלת בקלווין נמוך.
- פלורוסנט – נורה הפועלת על גז ניאון שמחובר לחשמל. נורה זו מפיצה אור רב אך הוא אינו טבעי. נורת הפלורוסנט מפיקה פי 5 אור מנורת ליבון בעלת אותו הספק. אורך חייה כ-8,000 שעות והיא פועלת בקלווין גבוה. כיום קיימות גם נורות פלורוסנט בקלווין נמוך יחסית, לקבלת גוון אור חם ונעים יותר לעין.
- הלוגן – נורה הפועלת על גז ומפיקה אור החזק פי שניים מנורת ליבון בעלת אותו הספק. אורך חייה כ-2,000 שעות והיא פועלת בקלווין ממוצע.

שאלות שכדאי לשאול לפני שמתכננים תאורה:

- מה רוצים להאיר – את החדר כולו, חלק ממנו, חפץ מסוים.
- סוג התאורה המבוקש – כללית, כיוונית או תאורת אווירה.
- מהו האור הטבעי שהחדר מקבל.
- מהם הצבעים של החפצים והקירות בחדר – כהים או בהירים.
- מהו אופי הפעילות שתתרחש בחדר (שינה, למידה, ניקיון, משחק, שיחה) - בהתאם לכך יש לבחור את התאורה המועדפת.

חלק ב
שלבים בביצוע המיזם
מהלכה למעשה..

תכנית העיצוב ופיתוח רעיון - הקמת צוות מוביל

לפני שמתחילים בביצוע כל פעולה אחרת, מומלץ להקים ועדת היגוי המורכבת ממחנכים, אנשי מקצוע וכמובן חניכים. אפשר לצרף גם הורים העוסקים בתחום (עיצוב, אדריכלות ובעלי מקצוע שונים) ולהגדיל את אפשרויות הפעולה.

עיצוב מחדש של מרחב כלשהו מתחיל מרעיון. כדי לממש את הרעיון מומלץ לעבוד באופן מאורגן, באופן שבו הפתרון יענה על שאיפות **אסתטיות** (שיהיה יפה, נעים למראה ועשוי היטב) **ופונקציונאליות** (יעיל ונוח לשימוש). חיבור בין אסתטיקה ופונקציונאליות יוביל לחלל מעוצב היטב. כיוון שמרחב מיועד לענות על צרכי המשתמשים בו ולהתאים לטעמים האישי, חשוב לקבוע מראש ובאופן ברור אלו פריטים נרצה לשנות ואלו פריטים נרצה לשמור.

כמו כן, חשוב להגדיר מראש את מסגרת התקציב ואת הזמן המוקצבים למיזם, בדרך זו אנו מגדילים את הסיכויים להצלחתו.

לשם כך חשוב שצוות ההיגוי יבחן כמה גורמים:

- איכות העיצוב, רמת העיצוב והגימור מול התקציב המתוכנן.
- צרכים מנטאליים: מהו האופי וסגנון העיצוב שנרצה להעניק לחלל, בהתאם לכך יוגדרו קווים מנחים לעיצוב. כמו כן יש לערוך רשימה של פריטים שנרצה להשאיר ופריטים שנרצה לשנות.
- מהן הפונקציות הנדרשות? - הגדרת הצרכים, המנהגים וההרגלים של החניכים, וכן שעות השימוש בחלל.
- מה השטח שמוקצה לכל פונקציה?
- מהו הקשר של החלל עם סביבתו? מהם מאפייני המקום, מה מגדיר את החלל, מה מעניין בחלל הקיים (פריטים ייחודיים, צבעים וריחות) ודרכים לשלבם בתכנון (לדוגמה, חלון ממנו נשקף עץ שקמה גדול).
- עריכת סולם עדיפויות ודירוג דרישות וצרכים שונים - הדבר יפתור מראש התבלטויות בשלבים המעשיים.

פיוז'ן - הוא החיבור המודרני בין גישות שונות ומאפשר גמישות ושילוב בין חומרים וצבעים מגוונים. שימוש בפיוז'ן מתאים במיוחד לפנימייה ולחדרי החניכים שמתפקדים כחדרי שינה, חדרי עבודה וחדרי מגורים גם יחד.

תכנון רעיוני וקונספט

מלבד בחינת הסביבה והצרכים, יש להתייחס גם לשאיפות, למאויים ולפנטזיות ולחפש מקורות השראה. חשוב לדעת כי מרגע שקיים קו מנחה לעיצוב, קל יותר להמשיך ולפתח אותו בכדי ליצור סביבה מעניינת. כדי ליצור עיצוב המעורר תחושת התפעלות נדרש תכנון שונה, ואסטטי. אין הדבר חייב להיות יקר אבל הוא בהחלט דורש תכנון מראש!

לפניכם כמה דוגמאות לבחינה מחודשת של מרחב קיים :

- הרכיבו משקפיים חדשים והביטו דרכם על החלל – אפשר לבצע שינויים בכל חלל ומכל כיוון, משום שהמרחב הוא תלת-ממדי (רצפה, קירות, תקרה וכל מה שביניהם).
- תלו סימן שאלה על כל דבר בחלל, (למשל, למה המיטה עומדת דווקא במקום זה ולא אחר? למה הוילון נגמר בקו מסוים? וכדומה).
- האם אפשר לעשות שימוש אחר, יעיל יותר, בחדרים העומדים לרשותנו? פעמים רבות אנו משתמשים באופן כלשהו בחלל מתוך הרגל ולא דווקא מתוך שיקולים פרקטיים והגיוניים.
- האם אפשר לשנות את החלל: להרחיב בניה על הקרקע, לשנות מיקום של דלת, לפתוח חלונות נוספים וכדומה.

רגע לפני שמתחילים!

לאורך משימות המיזם צלמו את חברי הקבוצה במצבים שונים – צובעים, מתכננים, קונים, מודדים, מתלכלכים, צוחקים וכולי. שמרו את התמונות כיוון שבהמשך תזדקקו להם לשם הכנת "אלבום השיפוץ", תערוכת "לפני ואחרי" (ראו פעילות "חותם אישי" בהמשך) ועוד.

פעילות מספר 1

בירור רצונות

מטרה: בירור התפקוד הפונקציונאלי של המרחב המתוכנן.
מהלך הפעילות: חלקו את השאלון המצורף לחניכים ובקשו מהם למלא אותו. לאחר מכן רכזו את החניכים במליאה וסכמו את תשובותיהם.

שאלון

1. מה את/ה עושה היום במרחב הקיים (מועדון, חדר מגורים, מבואה, חצר ועוד)?

2. מה היית רוצה שיעשו במרחב זה בעתיד?

3. מה היית מוסיף?

4. איך אפשר להפוך את המרחב הזה למקום נעים יותר?
 א. _____
 ב. _____
 ג. _____
5. מה היית רוצה לראות במרחב הזה (לדוגמה מועדון)?
 א. משחקי שולחן
 ב. יצירות אמנות
 ג. ספרים/עיתונים
 ד. פינת מוזיקה
 ה. סידור פרחים
 ו. וילונות, שטיחים, מפות
 ז. לוח ימי הולדת
 ח. אחר או הצעה שלך

פעילות מספר 2

ניהול תקציב

לפני ביצוע פעילות זאת יש לקבל אישור מהנהלת הפנימייה על גובה הסכום המוקדש למיזם. לדוגמה, לשם עיצוב המועדון הכולל צביעת קירות, רכישת וילונות, ריפוד חדש לפינת ישיבה, תמונות, תאורה וסידורי פרחים נדרש תקציב של כ-5,000 ₪.

בהתאם לסכום שאושר הרכיבו רשימה של פריטים שנחוצים לכם במיוחד. לאחר מכן בדקו באינטרנט או בכל מקור מידע אחר והכינו הצעות מחיר לכל אחד מן הפריטים שבחרתם. חשוב לבדוק ולקבל מספר הצעות מחיר לאותו פריט, כדי שתהיה לכם אפשרות להשוות ולעיתים גם להתמקח ולנהל מו"מ.

בחרו לכל פריט את ההצעה שמתאימה לכם במיוחד וסכמו את המחירים של כל הפריטים. כעת בדקו אם הסכום הכולל אכן עומד במסגרת התקציב שלכם.

אם תגלו כי נשאר לכם עודף, תוכלו לקנות עוד פריטים דקורטיביים כגון: שטיחים, כדים, פופים, כריות וכדומה (טיפ – כדאי לבדוק עם המנהלן אם יש חברות שיש להן הסכמים עם הפנימייה וניתן לקבל חלק מן המוצרים במחיר מוזל).

אם הסכום הכולל גדול מן התקציב שאושר לכם, תאלצו לוותר על פריטים או להוזיל אותם (סוג בד אחר, איכות צבע שונה וכו'). עכשיו כשהכול מוכן ומזומן (לפחות על הנייר) בצעו את הרכישות האמורות.

פעילות מספר 3

"חומר למחשבה" - בירור אסתטי

איך יוצרים אווירה? איך מעניקים אופי לחלל?

דמיון מודרך: בקשו מן החניכים לשבת בשקט ולהתרכז בדבריכם. כעת, בקשו מהם לדמיין שני חדרים ריקים הזהים בגודלם. בחלל אחד עליהם לעצב חדר שינה של נסיכה בת 5 מארץ רחוקה ובחלל השני משרד עורכי דין.

לאחר מכן הציגו בפני החניכים שאלות אחדות:

באילו חומרים השתמשתם לעיצוב כל אחד מן החדרים (וילונות, בדי ריפוד, שטיחים, תמונות, עציצים וכדומה)?

באילו קבוצות צבעים בחרתם (צבעים חמים או קרים, צבעים פסטליים או צבעים עזים)?

באילו קווים השתמשתם (קווים ישרים, מעוגלים, זוויתיים)?

לאחר שהחניכים ענו על השאלות ניתן לפתוח את הנושא לדיון מונחה –

מהי אווירה?

איך יוצרים אותה?

אילו כלים הכרתם?

פעילות מספר 4

מבט על הקירות (סקיצות ומדידות)

לפני שמעצבים חדר כלשהו מביטים בכל הקירות שבו. בחינה זו נקראת שרטוט מבט או חזית הקיר. כלומר, משרטטים כל אחד מן הקירות הקיימים בחדר בנפרד יחד עם הפריטים הקבועים המצויים בו (שקעי חשמל, חלונות, דלתות, עמודים, פתחים שונים ומזגנים).

בחרו שלושה חניכים ובקשו מהם לערוך שרטוט מבט של קיר אחד. חניך אחד עומד עם דף שבתוכו מצויר מלבן של הקיר שמולו. בקשו ממנו למקם ולצייר (בערך) את האלמנטים הקבועים ואת הפתחים שהוא רואה על הקיר. לאחר מכן, החניך שערך את מבט הקיר מבקש משני החניכים הנוספים למדוד בעזרת מטר רץ את הקיר (גובה, אורך) וכן את הפריטים השונים והמרווח שביניהם (למשל בין הדלת לקיר, בין החלון לפינה). חשוב לערוך את המדידות בסדר עוקב מצד אחד לצד שני, ובצורה רציפה. החניך המנחה הוא זה שגם רושם על גבי הדף את המידות המדויקות של כל אחד מן האלמנטים. לבסוף בקשו מן החניכים לסכם את כלל מדידותיהם ולהשוות אותם לאורכו ולגובהו של הקיר.

*** ראו שרטוט לדוגמה – כותרת: מבט קיר או חזית הקיר

בחרו שלשות נוספות לכל אחד מקירות החדר. אספו את השרטוטים ושרטטו אותם על פני קנה מידה מדויק. השתמשו בקני"מ 1:50 שמשמעו: כל מטר במציאות הופך להיות שני סנטימטרים בשרטוט (ניתן להיעזר בסרגל קנה מידה או בדף משבצות רגיל).

פעילות מספר 5

”בוחרים צבעים..”

תנו לכל חניך רבע גיליון בריסטול לבן, עפרון, צבעי גואש ומכחולים ובקשו מהם לחלק את הדף לשני חלקים על ידי שרטוט קו חופשי בעזרת העיפרון (קו מעוגל, מפותל).

בקשו מן החניכים ליצור בחלקו האחד של הדף צורות רגועות ומופשטות (לא דמויות פיגורליות: לא דמויות, לא עננים, לא פרחים וכדומה). אחר כך יש לצבוע אותן בצבעים נינוחים, שלווים וחיוביים, כך שתיווצר אווירה טובה. חשוב לציין בפני החניכים כי יש לצבוע הן את הצורות והן את הרקע בצבעים שנבחרו. התוצאה הסופית של חלק זה צריכה להיות מאוזנת והרמונית.

לאחר מכן, בקשו מן החניכים ליצור בחלקו השני של הדף צורות חדות ולא הרמוניות ולצבוע אותן בצבעים קודרים, המשרים תחושת אי שקט, אי נוחות, כעס וכדומה. גם כאן חשוב לצבוע הן את הצורות והן את הרקע בצבעים שנבחרו.

חשוב לזכור כי שני חלקי הדף הם השלם וכי התבוננות בדף כולו תעניק הרגשה של שלמות.
לבסוף רכזו את העבודות על גבי קיר או פרסו אותן על הרצפה ובקשו מן החניכים לעבור בין התמונות ולהתרשם. לאחר מכן כנסו את החניכים במליאה, קיימו דיון פתוח והעלו את השאלות הבאות:

אילו עבודות מצאו חן בעיניכם?

איזו עבודה הצליחה להשרות רוגע בעיניכם?

אילו שילובי צבעים קסמו לכם?

מה היה מיוחד בהם?

באילו צבעים תשתמשו לעיצוב החדר בפנימייה?

באילו צבעים תשתמשו לעיצוב המועדון בפנימייה?

בסוף הדיון בקשו מן החניכים להחליט על שניים עד שלושה שילובי צבעים שמצאו חן בעיניהם ביצירות החברים האחרים (אפשר גם לעדן את הגוונים).

החליטו באילו שילובי צבעים תשתמשו בכל אחד מן החלקים במרחב המתוכנן. ניתן להשתמש בשילוב כלשהו (למשל כחול – צהוב) ולפרק אותו לגוונים מאותה משפחה, למשל כחול, תכלת, לבן.

לפניכם דוגמה למשפחת גוונים מאותו צבע:

פעילות מספר 6

צביעת מבטי הקירות (חזיתות)

- ❖ לאחר שהחניכים החליטו על שילובי הצבעים, צלמו את ארבעת שרטוטי הקירות כמספר הקבוצות.
- ❖ חלקו את החניכים לקבוצות ותנו לכל קבוצה סדרת צילומים של ארבעה קירות.
- ❖ בקשו מן הקבוצות לדון באווירה שברצונם ליצור בחלל.
- ❖ תנו לחניכים לבטא את הרעיון באמצעות הוספת אלמנטים דקורטיביים (תמונות, וילונות, פסים, דוגמאות, גופי תאורה, רהיטים וכדומה) ע"ג השרטוטים וצביעתם.
- ❖ אפשרות נוספת: בקשו מן החניכים לגזור את הפריטים מכתבי עת שונים ולהדביק אותם על גבי השרטוטים.
- ❖ לבסוף, כנסו את חברי הקבוצה ובחרו את העיצוב המקובל על כולם, ניתן לשלב גם בין רעיונות מקבוצות שונות.

פעילות מספר 7

ביצוע מיזם: צביעה, תאורה ודקורציה

צביעה

א. "יוצאים לשופינג"

בשלב זה יש לקחת את השרטוט שנבחר (יתכן ויש בו פסים, או דוגמה כלשהי), ולהתייחס לצבעוניות שבו. כדאי לדעת שיש צבע מבריק וצבע מט, וכן שיש צבעים שמיועדים לקירות, ואחרים שמיועדים למתכות ולעץ, ומחירם ואיכותם שונים. כעת, עם השרטוט ניגשים לחנות צבעים גדולה ומוכרת, שיש בה קטלוג צבעים (טמבור, אייס, הוס סנטר וכדומה) ומשווים את הצבעים על גבי השרטוט לצבעים שבקטלוג (שימו לב, לכל צבע יש מספר קטלוגי מסוים).

בחרו את המספר הקטלוגי של הצבעים שמופיעים בשרטוט (אם הצבע שחיפשתם חסר כדאי לבחור את הגוון הקרוב ביותר). כמו כן, מומלץ להתייעץ עם המוכר ביחס לכמות הצבע שאתם זקוקים לה. למשל, אפשר להראות לו את השרטוט, ולבקש ממנו לומר לכם מהי הכמות הנדרשת של כל אחד מן הצבעים שבחרתם על פי מידות החלל המתוכנן.

אל תשכחו לקנות גם ניילונים לכיסוי הרצפה, סרטי הדבקה לקווי הפרדה, ומברשות וגלגלות לצביעה בהתאם לכמות הצבעים והצובעים. רצוי להפריד בין המברשות המיועדות לצבעי מתכת ועץ לבין מברשות המיועדות לקירות.

ב. "הכנה לצביעה"

- ❖ פרסו על הרצפה ניילונים.
- ❖ הדביקו רצועות של סרטי הדבקה (מסקינגטייפ) על גבי התקרה, המשקופים, הידיות של הדלתות ומקומות נוספים שבהם לא הייתם רוצים שיווצרו כתמי צבע אחרים.
- ❖ סמנו במדויק על גבי הקיר את החלוקה המתוכננת (פסים, קו מפריד, צבע אחר וכדומה).
- ❖ הפרידו בין החלק שאינכם מתכוונים לצבוע לבין החלק המיועד לצביעה באמצעות סרטי הדבקה. רוחב סרט ההדבקה הוא בהתאם לעובי הפס שתמצאו ליצור (אם תמצאו פס דק השתמשו בסרט הדבקה דק 1 ס"מ – 2 ס"מ, אם תמצאו פס עבה השתמשו בסרט הדבקה עבה, 5 ס"מ).
- ❖ צבעו את החלקים שבחרתם.
- ❖ הורידו את סרט ההדבקה כשהצבע עדיין רטוב ובזהירות רבה כדי שהצבע שמתחתיו לא יתקלף.

בהצלחה!

תאורה

על פי ההחלטות שקיבלתם בקבוצה כפי שבאו לידי ביטוי בסימנים שלכם על גבי מבטי הקיר (שרטוטים), בדקו כמה גופי תאורה ברצונכם למקם בחלל המתוכנן. אפשר לרכוש מנורות מוכנות

ואפשר ליצור אותן בעצמכם. קיימים 4 סוגים בסיסיים: גופי תאורה העומדים על רגל, גופי תאורה לקיר, או גופי תאורה התלויים מן התקרה וספוטים. אם החלטתם ליצור את גופי התאורה בעצמכם דאגו לצרף לצוות **חשמלאי מוסמך** (אל תנסו זאת לבד!). כדי ליצור את כל אחד מגופי התאורה יש להצטייד בחומרים הבאים: בסיס העשוי שלד עץ או חוט ברזל עבה, מפל שהוא חומר פלסטי דק, בית מנורה עם חוט, מפצלים חשמליים, מפסק ותקע.

הזמינו אצל הנגר שלד מתאים (אם מדובר בגוף תאורה על רגל הזמינו שלד עם בסיס ואם מדובר בגוף תאורה לקיר הזמינו דיקט על פי המידות שבחרתם – היעזרו בשרטוטים הבאים). לגוף תאורה לקיר בקשו מן הנגר ליצור בכל אחד מן הקצוות חור, ושני חורים מקבילים על כל בית מנורה שתבחרו למקם **על גביה** (ראו שרטוט לדוגמה). אם בחרתם ביותר מבית מנורה אחד בקשו מן החשמלאי לחבר בין חוטי המנורות ובין חוט המפסק והתקע. לגוף תאורה על רגלים יש לחבר את בתי המנורות בחלק העליון של הרגל בעזרת חוט ברזל.

❖ צרו את האהיל למנורה ממפל (ניתן להשיג בצבעים שונים כולל שקוף), בחרו בצורה מעוגלת, אלכסונית, מלבנית או כל צורה אחרת. אפשר לצבוע את המפל בתרסיס צבע, או להדביק עליו רצועות צבעוניות של מפל, או להיות יצירתיים ככל העולה על רוחכם (קחו בחשבון שהאהיל מתחמם ויש להשתמש בחומרים שיעמדו בכך).

דקורציה/אלמנטים דקורטיביים -

וילונות – עוד בשלב עריכת מבט הקיר (שרטוט) יש לבחור את צבע הוילון ואת סוג הבד ולהתאים אותם לרעיון הכללי. אם אתם לא מוצאים את הצבע המדויק של הוילון אפשר גם לקחת בחשבון אפשרות אחרת ולבחור צבע מנוגד.

לפניכם כמה רעיונות לבחירת ווילונות:

- ❖ ככלל כאשר העיצוב רועש מומלץ להשתמש בוילון חלק ובצבע בהיר.
- ❖ כאשר העיצוב עדין ובצבעים פסטליים, אפשר להשתמש בוילון בצבע חזק שיעניק כתם של צבע.
- גודל הוילון:
- ❖ וילון הגדול מן החלון – יוצר תחושה של חדר גדול ו/או ארוך יותר.
- ❖ וילון קצר מתאים לחדר עמוס פריטים או בחדר שיש בו קו מפריד ואינו שובר רצף.
- סוג הבד:
- ❖ בד דק או שקוף – מתאים לחדרים שאין בהם קרינת שמש ישירה (כיוון צפון או מערב).
- ❖ בד עבה או אטום מתאים לחדרים שבהם יש קרינת שמש ישירה (כיוון מזרח, דרום).

תמונות – רצוי לבחור בהתאם לקו העיצוב. למשל, יש להתאים את צבע מסגרת התמונה לצבע הרהיטים, אפשר גם לבחור תמונות בד (קנווס) ללא מסגרת (ניתן להזמין גם דרך האינטרנט),

אפשרות נוספת היא פוסטר, אך כאן יש לדאוג למסגר אותו או להדביק אותו על קאפה או דיקט כדי להעניק לו נוכחות.

שלט כניסה –

- ❖ בחרו אחד מן החומרים הבאים: סול, דיקט, קאפה, פיברגלס או לוח שעם.
- ❖ חתכו את השלט בצורה ובגודל הרצוי לכם.
- ❖ התייחסו לצבעוניות הפרוזדור, והחליטו על חומר מסוים המוסכם על כל דיירי החדרים. כמובן שכל שלט ישא אופי אחר, אבל החומר יהיה זהה בכולם.
- ❖ תכננו וכתבו על גבי דף נייר לבן את תוכן השלט.
- ❖ בחרו יסודות קישוטיים שתמצאו להוסיף לו. גזרו צורות שונות מסול והדביקו אותן על גבי השלט, אפשר להשתמש גם בחומרים מן הטבע (אצטרובלים, בלוטים, עלים וכדומה), לרסס אותם בתרסיס צבע ולהדביק על גבי השלט.
- ❖ לפני שתדביקו את הפריטים שבחרתם מקמו אותם על גבי השלט ובחרו את הקומפוזיציה המתאימה ביותר לטעמכם.
- ❖ כתבו את השמות על גבי השלט – תוכלו לעשות זאת בכמה דרכים: כתבו בטושים עבים בכתב יד, השתמשו בשבלונות או הדפיסו כתוביות מן המחשב. תוכלו לגזור אותן, לניילן, לצבוע וכולי.
- ❖ חברו את השלט באמצעות מסמרים קטנים או הדביקו לולאות מוכנות בעזרת דבק מגע. תלו את השלט על הדלת.

קולבים –

- ❖ הכינו את הבסיס מן החומרים הבאים: דיקט, לוחות עץ, פיברגלס ועוד.
- ❖ רכשו את המתלים בחנויות לחומרי שיפוץ (ווים וידיות ממתכת, עץ או פלסטיק).
- ❖ התייחסו לצבעוניות הפרוזדור, והגיעו להסכמה בין כל דיירי החדרים לגבי סוג החומר.
- ❖ רצוי שהבסיס והמתלים יתבססו על רעיון עיצובי יחיד (כלומר, שתהייה התאמה ביניהם).
- ❖ צבעו את הלוח בצבע אחד ועטרו בחומרים שונים (חומרים טבעיים כמו אצטרובלים, עלים, בלוטים וכדומה – ניתן גם לצבוע אותם בתרסיס-צבע, או בחומרים אחרים כמו נאגצים, חיתוכי סול, ועוד). קחו לוח עץ והדביקו עליו סרט הדבקה בצורת פסים במרווחים שונים.
- ❖ אפשרות נוספת: צבעו בצבעים משלימים או בצבעים מנוגדים והניחו לייבוש.
- ❖ צפו בלכה שקופה.
- ❖ חברו את הווים.
- ❖ תלו את המתלים במקום שבחרתם.

מראות –

- ❖ בחרו את צורת המסגרת או הבסיס שעליו תדביקו את המראה – מסגרת מעוגלת, מרובעת, מחודדת, או שילוב של ריבועים בגדלים שונים.

- ❖ הכינו מסגרת מדיקט, עץ, או פס עץ רחב.
- ❖ בחרו את הצבעים וצבעו את המסגרת, ניתן ליצור גם מעברי צבעים.
- ❖ צרו מרקמים שונים בעזרת חול, נאגצים וכדומה.
- ❖ עטרו את המסגרת בחומרים שונים (חומרים טבעיים כמו אצטרובלים, עלים, בלוטים וכדומה או חומרים אחרים כמו חיתוכי סול, מדבקות ועוד).
- ❖ השתמשו בחיתוכי אותיות והדביקו אותם על גבי המסגרת.
- ❖ כתבו מילים מחזקות/מעצימות (למשל, אהבה, הצלחה, בריאות, חוכמה, התמדה ועוד).
- ❖ הדביקו קופסא לפתקי תזכורת וצרפו כלי כתיבה.

לוחות מעוצבים (מודעות, ימי הולדת ועוד) – חשוב לזכור כי גם לוחות מהווים חלק מן התפיסה העיצובית של החדר, וכאשר מעצבים אותם יש להתחשב בצבעוניות החדר. מומלץ לעצב מערכת דקורטיבית של לוחות ועליה לתלות דברים שונים (החל בהודעות, דרך תמונות של הקבוצה וכלה בימי ההולדת).

- ❖ שרטטו על גבי גיליון נייר את הקומפוזיציה של הלוחות בקנה מידה מתאים.
- ❖ בהתאם לשרטוט שיצרתם, הזמינו לוחות (בצורת מלבן או ריבוע) מדיקט או שעם בגדלים שונים.
- ❖ צרו מן הריבועים קומפוזיציה דינאמית על גבי הרצפה.
- ❖ צבעו כל אחד מן הריבועים בצבעים המנוגדים לצבעי הקיר, או באותם צבעים הדומים לצבעי הקיר אך בטונים אחרים אפשר גם ליצור מדרג צבעים.
- ❖ הניחו לייבוש.
- ❖ חברו בין המרובעים השונים, והניחו אותם אחד על גבי השני או צרו חפיפה בין המרובעים השונים. חזקו את הלוחות לקיר באמצעות מסמרי פלדה.
- ❖ כדי ליצור גובה שווה בין הלוחות השתמשו בפיסות דיקט קטנות, שיחברו בצידו הפנימי של המלבן.

פחי אשפה, מתקן מטריות – עם קצת דמיון אפשר גם לעצב פחי אשפה ולהפוך אותם לפריטים אסתטיים ועיצוביים בכל חלל. לשם כך תזדקקו למיכלים גדולים (אפשר להשתמש בפחי זיתים ודומיהם), עיתונים יומיים, שבועונים צבעוניים, דבק פלסטי, מכחולים ואפשר גם להשתמש במפיות נייר בדוגמאות שונות.

- ❖ קרעו את העיתונים לחתיכות ארוכות ודללו את הדבק במים.
- ❖ מרחו על המיכל שכבה של דבק והדביקו את קרעי העיתונים.
- ❖ צרו כ-5 שכבות והניחו לייבוש.
- ❖ גזרו והכינו מראש תמונות צבעוניות מירחונים וכתבי עת שונים.

- ❖ לאחר הייבוש הראשוני, מרחו שכבה נוספת של דבק מדולל במעט מים ועליה הדביקו את התמונות הצבעוניות.
- ❖ לבסוף מרחו שכבת דבק (לא מדולל) והניחו לייבוש.
- ❖ להגנה על הפריט מפני מים רססו בלכה או מרחו שכבה אחידה של לכה (לא חובה).

התוצר הסופי שהתקבל יכול להיות בעל שימושים שונים, ביניהם מתקן למטריות, פח אשפה או כל אפשרות אחרת שתבחרו.

עיצים, אגרטלים וכדי רצפה – צמחיה מוסיפה רבות לאווירה הקיימת בכל מרחב שהוא, אין זה חשוב אם מדובר במרחב פתוח, במועדון, בחדר מגורים או אפילו במסדרון. יחד עם זאת, יש לזכור כי עיצים פורחים זקוקים לטיפול שוטף (השגחה, השקיה ודישון). לכן חשוב שיהיה אחראי לתחזוקת הצמחים. ניתן ליצור זר שזור בפרחי משי (מומלץ לקנות במשתלה לאחר שבחרתם את הפריטים ותכנתם מראש את סידור הפרחים) או להכין סידור פרחים יבש. לפניכם כמה עקרונות:

- ❖ צרו שיווי משקל חזותי בין העציץ לבין סידור הפרחים, על סידור הפרחים להיות גדול פי 1.5 לפחות מהעציץ ושלא יהיה יותר מפי 3 ממנו.
- ❖ אם בחרתם בסידור פרחים גבוה יש להשתמש בכלי גבוה.
- ❖ כלי נמוך מתאים יותר לסידור פרחים נמוך הנשפך מצידו העציץ.
- ❖ כדים וסלסילות כמו כל הפריטים האחרים, צריכים להתאים בצבעיהם לאווירה הכללית.
- ❖ תוכלו לקחת גם כד חרס (יחסית זול) ולצבוע אותו בתרסיס או בצבעי גואש.
- ❖ הניחו לייבוש ולאחר מכן צפו בלכה.

פעילות מספר 8

חותם אישי

זהו השלב הכמעט אחרון, בו אתם יוצרים משהו קבוצתי עם נגיעה אישית של כל אחד מחברי הקבוצה. לפניכם מספר הצעות - תוכלו לבחור אחת מתוכן, לשלב ביניהן או אפילו להמציא משהו משלכם.

עיתון קבוצתי –

- ❖ אספו את כל התמונות שצילמתם במהלך המיזם.
- ❖ קיימו התייעצות ובחרו כמה תמונות שאהבתם במיוחד.
- ❖ תנו לכל תמונה כותרת (מצחיקה, מיוחדת או מבולבלת).
- ❖ מקמו את התמונות והכותרות על גבי אחד הלוחות שעיצבתם במהלך הפרויקט.
- ❖ הוסיפו כתבות המספרות על הסיטואציות השונות כפי שרואים בתמונות.
- ❖ אפשרות אחרת היא להכין אוסף סיפורי פאשלות וכמובן איך יצאתם מזה.

ציורי דמויות –

- ❖ חשבו על סיפור, אגדה או קומיקס שאתם אוהבים במיוחד (כקבוצה).
- ❖ בחרו מתוכו דמויות שונות.
- ❖ ציירו אותן על גבי בריסטול צבעוני או לבן.
- ❖ החליפו את פני הגיבורים בתמונות בפניהם של חברי הקבוצה.
- ❖ התאימו את התמונות של חברי הקבוצה לאופי הדמויות השונות.
- ❖ הדביקו את היצירות על גבי קאפה או קרטון ביצוע.
- ❖ תלו את היצירות ברחבי המועדון.

הצגה –

- ❖ הכינו תסריט המספר את קורות עיצוב המועדון.
- ❖ הכינו אוסף של קטעים מצחיקים, קטעים מרגשים או את הסיפור בחרוזים. הוסיפו אפשרויות אחרות כיד הדמיון הטובה עליכם.
- ❖ בחרו שחקנים.
- ❖ ערכו חזרות ואל תשכחו לשלב גם קטעים מוזיקליים.
- ❖ העלו את ההצגה שהכנתם לקראת חגיגת הפתיחה של המועדון המעוצב.

לוח מזלות –

- ❖ הכינו את הסמלים של כל 12 המזלות, ניתן לצייר או למצוא אותם באינטרנט.
- ❖ תלו את הסמלים על גבי אחד הלוחות שהכנתם.
- ❖ מקמו את הסמלים בצורת עיגול או בכל צורה אחרת שתבחרו.

- ❖ ערכו רשימה של תאריכי ימי ההולדת של חברי הקבוצה.
- ❖ שבצו את השמות במקומות המתאימים.

הצהרה / השבעה –

- ❖ חשבו על מספר עקרונות יסוד שחשובים לכם כקבוצה.
- ❖ נסחו אותם כהצהרה (עזרה לזולת, התחשבות, קידום הדדי, ניקיון וסדר, פרגון, חשיבה חיובית, תמיכה ועוד).
- ❖ הדפיסו את ההצהרה.
- ❖ צרפו תמונות של חברי הקבוצה והמדריכים.
- ❖ עצבו את האלמנטים על גבי בריסטול.
- ❖ בקשו מכל אחד מחברי הקבוצה לחתום על גבי הבריסטול ובכך להתחייב לעקרונות שבחרתם.

סמל קבוצה –

- ❖ חשבו על שם הקבוצה, שמות חברי הקבוצה או מאפייני הקבוצה.
- ❖ על פי המאפיינים שהגדרתם בחרו את סמל הקבוצה.
- ❖ עצבו את הסמל מחומרים שונים - ניתן להשתמש בסמל הקבוצה לשם עיצוב המועדון או לתלות אותו בכניסה למועדון.
- ❖ תוכלו להכין מן הסמל דגם ובעזרתו לקשט את הכניסה. בכל מקרה חשוב לא להפריז בכמות הקישוטים ולעטר בנגיעות קלות בלבד.

המנון הקבוצה – כתבו שיר המתאר את הקבוצה שלכם.

- ❖ בחרו שיר שאתם אוהבים במיוחד וצרפו את מילות השיר ללחן שלו.
- ❖ השתמשו בשיר זה בתחרויות קבוצתיות, בפתחת פעילות ו/או בסיומה או כל אפשרות אחרת.

פעילות מספר 9

עיצוב הסביבה ופיסול סביבתי

פעילות זאת היא פעילות רשות ובה חשוב במיוחד להיעזר באנשי מקצוע ומנחי היחידה לאמנות במנהל לחינוך התיישבותי (פסלים, מעצבים, אמנים). תחילה ערכו שיחה קבוצתית ובחרו עם החניכים נושא שהם ירצו להציג כפסל סביבתי (למשל, עיר, סביבה ימית, חלל חיצון, דמות אחת המורכבת ממספר חלקים או מוטיב חוזר כמו ציפור, חלון ועוד). לאחר מכן חלקו את חברי הקבוצה לזוגות, ובקשו מהם לבחור פריט מתוך הנושא הנבחר. תנו לכל זוג בריסטול או נייר ועליו הם ייצרו בקווים כלליים את הפריט הנבחר ולאחר מכן יגזרו אותו. בהמשך, תנו לכל זוג דיקט (בהתאם לגודל הפריט שהם בחרו) ובקשו מהם להדביק את הציור הגזור על גבי הדיקט. בשלב זה תזדקקו לעזרה מקצועית (איש אחזקה, אמן או בעל מקצוע) כיוון שצריך לנסר את הדיקט בהתאם לצורה שהודבקה. לאחר מכן בקשו מן החניכים לצבוע את הדיקט המנוסר. כיוון שהמיצג יעמוד בשטח פתוח הקפידו להשתמש בצבעים עמידים בפני חלודה וגשם. בשלב הבא צרו קומפוזיציה של כל הפריטים עם האמן או המנחה המקצועי. כך למשל, אם בחרתם ליצור עיר, חשבו היכן למקם את הבניינים, המכוניות, הכבישים והדמויות השונות. חשבו גם על הבסיס שעליו תציבו את הפריטים משני צידיו. כמו כן, חשבו על האופן בו תציגו את המיצב (תליה בחוט דייג או חוטי מתכת או מעמד מרגלי ברזל, שלד עשוי מוטות פלדה וכדומה). הרכיבו את המיצג בעזרת איש מקצוע והציבו אותו במקום שבחרתם.

חלק ג

"רעיונות לעיצוב"

המבואה

"אין להעריך את הישג רק מפני שהוא ישן. אם החפץ חדש ומתאים, השתמש בו." (לאונרד קורן)

תיאור האזור

חדר כניסה, הול או מבואה הם האזורים המנתבים את הנכנסים בדלת הבניין לחדרים השונים. זהו הרושם הראשון שהנכנס מקבל על המבנה והוא משמש כמעבר בין העולם החיצוני לבין החלל הפנימי. לכן חשוב שהמבואה בפנימייה תהפוך לחלל שנעים לעבור בו ותספק מענה לצרכים מגוונים.

תכנון

יש שני סוגי מבואות – האחד, מרווח ופתוח כלפי המבנה, והשני, מעבר צר שמפריד בין החוץ לפנינים ומשמש מעין משפך לחדרים השונים. כשחושבים על תכנון מחדש כדאי להתייחס למספר גורמים. רק לאחר שהצרכים והתנאים הוגדרו ניתן לשנות את החלל בעזרת פריטי ריהוט, צבע וסגנון. להלן הגורמים שצריך לקחת בחשבון:

- מהם התנאים האדריכליים של המבואה? (קירות, גובה תקרה, כמות הפתחים).
- כמה אנשים נכנסים ויוצאים דרכה?
- איזה אור טבעי נכנס פנימה?
- מהם הצרכים שלכם מהמבואה?
- מהם הפתרונות האפשריים? (לדוגמה, ניצול גומחה לצורך יצירת ארון אחסון או יצירת פינת כניסה נעימה עם ספסל ועיצים).

על פי הגישה המקובלת בעיצוב, יש לראות במבואה גורם המרכז את המעבר מן הפנים אל החוץ. למעשה המבואה משמשת כהמשך של ההתרחשות החיצונית. ניתן להפוך את המבואה לגורם מתווך בין הפנים לבין החוץ בכמה דרכים:

- שימוש בדלת כבדה ואטומה יוצרת חיץ מוגדר מפני העולם שבחוץ, לצד תחושת הגנה. לעומתה, דלת משולבת בזכוכית, מזמינה חדירה מסוימת של החוץ פנימה.
- לעיתים ניתן להשתמש במקום בדלת זכוכית בחלונות המשולבים לאורכו או לרוחבו של הקיר החיצוני.
- חיפוי הרצפה במבואה בקורות עץ או באריחים בגווני אדמה תורמים ליצירת תחושת חוץ.
- צביעת הקירות בטיח חוץ מחוספס או צביעת הקירות בדוגמה של לבנים אדומות.

ריהוט ופריטים

חלל המבואה יכול להפוך לפינת חמד קטנה, בעזרת ספסל ארוך, שתי כורסאות ושולחן קטן ביניהן. בכל מקרה אם מחליטים להכניס פריטים שונים למבואה, חשוב לשמור גם על תחושת מרחב.

- ניתן ליצור ארגון אסתטי בעזרת גומחות גבס הממוקמות לצד דלת הכניסה ומשמשות למטרות אחסון ותצוגה. אפשרות נוספת היא הוספת כונית הבנויה ממגירות ומדפים.
- בעזרת מעברים אלגנטיים ניתן לצמצם מבואה, כך למשל ניתן להעמיד ארון במרחק של כ-1.5 מטר, או להשתמש בקיר גבס בחצי הגובה שישמש דלפק חוצץ.
- במבואה קטנה אפשר לפתוח חלונות פנימיים (למשל בין המבואה לבין קיר המועדון), ולהוסיף בכך אור, אוויר ותחושת מרחב.
- דלת שכיוון הפתיחה שלה מפריע לתנועה ניתן לשנות בקלות על ידי הפיכת צירי הדלת.
- כיסא ישן אפשר להחיות בצבע עז ובולט ובכך להפוך אותו מעוד פריט סתמי לפריט בעל ייחוד. כיסא בסיסי זה ימקד אליו את תשומת ליבם של הנכנסים ויסיח את המבט ממגבלות הקיימות בחלל.

צבע

הצבע ממוזג בין התחושה לבין המראה של החלל. בחירה בצבע מסוים היא אמירה מלאת משמעות. צבעים אחדים תופסים את המבט, מושכים תשומת-לב, ומזמינים אותנו להיכנס למקום כלשהו, בעוד שצבעים אחרים מרחיקים אותנו מן המקום. השימוש בגוונים חמים של אדום, צהוב וכתום יוצר תחושה מזמינה, לבן וצהבהב הם צבעים שמחזירים אור ומתאימים לחלל קטן ומקנים תחושה מרווחת גם במבואה קטנה.

השימוש בצבע מאפשר הדגשת אלמנטים רצויים או הסתרת מגרעות הקיימות במבואה:

- כתמי צבע עזים – כתום, טורקיז או פוקסיה ימשכו את העין ויובילו פנימה. אפשר להשתמש בהם כדי לצבוע רום (גובה) המדרגות או מעקה שנמצאים לרוב לצד המבואה. בכל מקרה חשוב לזכור כי אין להפריז בשימוש בצבעים עזים.
 - צביעת משקוף הדלת תסיח את המבט מהדלת עצמה.
 - למראה עליז, אפשר לצבוע רק מספר מדרגות וליצור משחק דינאמי של צבעוניות שמטפסת כלפי מעלה.
 - ציור פסים אנכיים (מן הרצפה אל התקרה) תורם לתחושת גובה במבואה בעלת תקרה נמוכה, ואילו ציור פסים מקבילים לרצפה יוצר אשליה של מבואה רחבה יותר מכפי שהיא במציאות.
 - מבואה בגוונים אפורים מתאימה לכל עת ולכל אחד. כדי ליצור סביבה רכה יותר, מומלץ לשלב בה מספר טונים טבעיים ואדמתיים – צהובים או אדמדמים.
- כדי לקבל תחושה ונגיעה אישית אפשר לחלק את הקיר בצורה אופקית ולצבוע אותו בצבעים שונים. לשם כך צובעים בגוון אחד 2/3 מגובה הקיר או עד לגובה התחתון של החלון, וממנו ומעלה צובעים בגוון בהיר מעט יותר. את קו החלוקה מסמנים ישר בעזרת סרגל ומדביקים עליו סרט הדבקה. בקו החיבור אפשר לצבוע פס צר בגוון חזק יותר או להוסיף עיטורי שבלונות. לדוגמה, החלק העליון של הקיר יהיה תכלת, החלק התחתון יהיה צהבהב וקו החיבור יצבע בכתום. כדי ליצור אווירה "זורמת" ניתן לחבר בין שני חלקי הקיר בצורת "גל" העולה ויורד שיצויר ביד חופשית.

אור

בעזרת אור רב ניתן לקבל תחושת מרחב. חלונות המצויים לצד הדלת יכניסו אור טבעי למבואה וניתן לשלב בהם ויטראז' (זכוכית מצוירת וצבעונית) כדי שיצבע את האור בגוונים נעימים וירכך שמש חזקה המגיעה מכיוון דרום. אם המבואה מוארת באמצעות תאורה מלאכותית בלבד, מומלץ להציף אותה באור חם – דוגמת נורות ליבון או הלוגן.

- אור וצבע משתלבים היטב יחד – אפשר להוסיף צבע למבואה בעזרת תאורה ישירה של משטח בעל צבע חזק, כמו קיר או תמונה.
- אהיל בד צבעוני, עם צד פנימי צבעוני, יפיץ אור צבעוני, נעים, עליז ומזמין.

סגנון ואווירה

יש פריטים רבים המתאימים לשימוש שוטף או לדקורציה במבואה, אך יש להשתמש בהם בהתאם לתנאי המקום:

- בעזרת שורת תמונות התלויות ברצף ניתן ליצור תנועה פנימה לעבר החדרים.
- ניתן לעטר ארון מפתחות, ווי תליה למעילים, מדף בעיבוד מיוחד כמו חיתוך עץ גלי או אלמנטים קטנים לאביזרים שימושיים.
- "מלתחה שימושית" – גומחה בקיר עם שתי דלתות ציר או וילון, ארון או וויס, יתאימו לתליית מעילים, תיקים ומטריות.
- ליצירת מראה ביתי ניתן להשתמש בשטיח קטן לניגוב רגליים או מחצלת רחבה. להשלמת המראה הביתי ניתן להוסיף כיסא או הדום.
- כדי להפוך את המבואה לאישית יותר, שלבו בה לוח שעם לכתובת פתקים והודעות, עציץ ירוק ושופע וציור גדול.
- מראה היא פריט חיוני ליוצאים ולנכנסים. רצוי שהמראה תאפשר בבואה של הגוף כולו. חשבו על הגובה המתאים, המיקום, התאורה והתליה האסתטית והבטוחה. מומלץ למסגר את המראה ולעטר את המסגרת. אפשר גם לשפץ מראות ישנות ולהסתיר כתמי חלודה בעזרת צבע מתכת.

המועדון

"בית נעים הוא מקור לאושר רב" (דברים בשם אומרם)

"הבית מעיד על בעליו" (זה לעומת זה)

תיאור האזור

המועדון הוא מקום מרכזי עבור חניכי הפנימייה ומהווה את "לב ההתרחשויות", הוא משמש למפגשים חברתיים, לפעילות קבוצתית, למנוחה ולשיחה, לצפייה בטלוויזיה ולעבודה במחשב. עיצוב המועדון יכול להעניק הרגשה נינוחה, ולהוות בית של ממש שנעים להימצא בו וקשה לעזוב אותו.

תכנון

כשחושבים על תכנון מחדש של המועדון יש לבחון מספר גורמים:

- התנאים האדריכליים של המועדון. (קירות, גובהם, כמות הפתחים, גומחות קיימות וכדומה).
- מספר החניכים בקבוצה.
- כמות האור הטבעי שנכנס פנימה ואופיו.
- סוגי הפעילויות המתקיימות במועדון. (וכן פעילויות מתוכננות בעתיד)

החליטו על סגנון בעל קו ברור ומוגדר (עשו זאת בשיתוף עם החניכים). השתמשו בקו מנחה זה לאורך כל מיזם עיצוב המועדון – הפכו את הנושא לפעילות מתמשכת וצרו תהליך של עיצוב, תכנון ויצירה משותפת.

מומלץ ליצור חלוקה לאזורים בהתאם לאופי הפעילויות – אזור שיחה ופעילות קבוצתית; אזור מנוחה וצפייה בטלוויזיה; אזור למידה, הכנת שיעורים ופינת מחשב; אזור מטבחון ועוד – הכול בהתאם לצרכי הקבוצה. התאימו את תכנון מוקדי הפעילויות על פי התאורה, הפתחים והמרחב הקיים ולא על פי שקעי חשמל קיימים או מדפים המקובעים לקיר (פריטים אלו ניתן להזיז בקלות בעוד שחללים קשה לשנות). ניתן ליצור מחיצות בין האזורים השונים ולהשיג אינטימיות ובידוד מרעשים.

לפניכם כמה דוגמאות:

- מחיצה מקובעת – לוחות גבס שבאמצעותם אפשר ליצור מחיצות זולות ואסתטיות המתמזגות עם קירות המועדון. אפשר ליצור מחיצה בחצי הגובה כך שיתאפשר קשר עין גם כשעומדים, או ליצור מחיצה בגובה של כ-180 ס"מ לשם מעבר עילי של אור ואוויר. בנוסף, אפשר להשתמש בגבס כדי ליצור משני צדי המחיצה גומחות ו/או מדפים לאחסון נוח ונגיש.

- מחיצה ניידת – פרגוד עץ או מתכת העשוי 3-4 יחידות מלבניות מתקפלות שניתן לנייד אותו בקלות ברחבי המועדון וליצור "חדרים" קטנים בהתאם לצרכי השעה (כאשר

מעוניינים במועדון אחד גדול מסירים את המחיצות). בין היחידות אפשר להכניס לוחות פורנר צבועים, נייר אורז שקוף למחצה, בדים או ציורים של החניכים מודבקים על דיקטים.

- מחיצת בד – וילון המושחל על כבל מתכת בתקרה ונתלה בעזרת טבעות מתכת. וילון מסוג זה ניתן להניע מצד לצד בקלות, וליצור פינות בהתאם לצרכי הקבוצה. כדאי לדעת ששימוש בבד קטיפה עבה יתרום לבידוד הצלילים ואילו שימוש בבד קליל ודק יצור תחושת אינטימיות מרוככת.
- רהיט כמחיצה – ארון או מדפים דו-צדדים שיבנו במיוחד יהוו הפרדה שימושית וניתן למקם אותם בין שני אזורי פעילות שונים במועדון.

ריהוט ופריטים שונים

חשוב שכל רהיט בחלל המועדון ייתן ביטוי לפעילות המתרחשת במקום.

- שולחנות - שולחן עבודה המשמש גם להכנת שיעורים - גובה מומלץ 75 ס"מ; שולחן ישיבה מול הטלוויזיה או שולחן משחק לדמקה או שש-בש – גובה מומלץ 40-50 ס"מ. מומלץ להניח על שולחן עבודה פלטת פורמייקה הניתנת לניקוי בקלות. אפשר להכין מפות משאריות של בדים או של סדינים לבנים ועליהן להטביע שבלונות בצבעי בד מיוחדים – הדבר יסיע לעידוד יצירתיות ותחושת השיתוף בקרב החניכים.
- ישיבה - רצוי שמספר הכיסאות יותאם למספר החניכים ובעת צפייה בטלוויזיה מומלץ לאפשר זווית צפייה נוחה ממספר מקומות רב ככל האפשר. ניתן לבנות ספסלי עץ פשוטים בנגרית הכפר ולהניח עליהם כריות או מזרנים לישיבה נוחה. אפשר גם לרכוש בחנויות בדים, ריפוד נוח בעלויות נמוכות – למשל גלילים ושאריות בד מאותו סוג אבל בצבעים ובדוגמאות שונים, כך תיווצר תחושת קצביות נעימה בעלת מוטיב חוזר. אפשרות נוספת הם ספסלי גבס בהם מומלץ להשאיר פתחים רבועים מתחת ולאחסן שם ארגזים על גלגלים שיאפשרו שליפה נוחה.
- אחסון - בלב חלל המועדון אפשר למקם ארונות ובאמצעותם ליצור מחיצות או לחסוך מקום בהיקף הקירות. התקנת מדפים תהווה פתרון מצוין לאחסון דינאמי של חפצים לשימוש שוטף - ניתן להניח אותם, להוריד וכמובן להחזיר למקום.

צבע

בחירת צבעים מושכלת תאפשר יצירת תפאורה במועדון. הדרך הבטוחה ביותר להגיע לתוצאה הנכספת היא לתכנן מראש קו עיצוב שצבעו ברור ולדבוק בו. צבעים מתייחסים לא רק לקירות, אלא גם לריצוף, לשטיחים, לזרנונות, לתאורה ולרהיטים. לכל הפריטים הללו יש לבחור צבעים ולתרגם את החומרים לצבעים. רצפה למשל, דורשת כמות גדולה של צבע וכך גם רהיטים ומשטחים גדולים, רגליות וידיות לעומתם זקוקים לכמות קטנה של צבע.

כדאי להחליט עם החניכים על קו **צבעוני** (צבע?) בסיסי:

- **סגנון דירוג צבעים מעודן**: הוא סגנון של צבעים בעלי גוון דומה. למשל גווני כתום-בהיר שמתאימים לחלל המועדון המשרת מספר פעילויות. לגוונים אלו ניתן להוסיף צבע מנוגד לצורך הדגשה.
- **סגנון המורכב מהפכים**: צבעים כהים מול צבעים בהירים – כחול כהה מול תכלת, או צבעים מנוגדים - כחול מול כתום. סגנון זה מתאים במיוחד לאזורי הפעילות במועדון ומכניס לאזור קצב ודרמה. מראה זה מעניק תחושה בו זמנית של חם וקר, סוער ורגוע. ניתן להסתפק בשני צבעים מרכזיים ובצבע שלישי לכתמים בלבד (לדוגמה, שימוש בכתום בהיר וירוק בהיר (פיסטוק) כצמד מרכזי וכתמי לבן לצדם).
- **סגנון צביעת אלמנטים מרכזיים**: משקופי הדלתות והחלונות, דלתות, קורות בולטות ועמודים. צביעה של אלמנטים בנויים בצבעים נבחרים תהפוך את המועדון לסגנוני ובו בזמן גם מאורגן. אלמנטים אלו כבר קיימים בחלל וצביעתם מדגישה ומבליטה את נוכחותם. חשוב לזכור כי שימוש בסגנון זה מיועד לחללים גדולים (שטח וגובה), ואילו בחללים קטנים מומלץ להשתמש בצבע אחד ולא להבליט אלמנטים כדי להעניק תחושת מרחב בחלל.
- **סגנון צביעת הקירות**: הקירות מהווים גורם עיצוב עיקרי, ויש כאן שפע אפשרויות למשחקי צבעים. להלן סדר הצביעה: תקרה, קירות ולבסוף משקופי דלתות וחלונות. לחדר המועדון תתאים האפשרות של צביעת הקיר בצבע אחיד: הקירות והתקרה יצבעו באותו צבע וכל קיר נוסף יצבע בצבע אחר; אפשרות נוספת – צביעה של שלושה קירות בצבע אחד וצביעה של קיר רביעי בצבע אחר. לרוב נוהגים להצמיד שני קירות בעלי אותו צבע לנקודת מפגש בפינה, אבל אפשר להתעלם מהפינה ולתת לצבע "לגלוש" לקיר סמוך ולעבור לצבע אחר לאחר שצבענו שליש או מחצית מרוחבו או אורכו. אפשר גם ליצור פס הפרדה בין שני צבעים, או כל אפשרות אחרת. רצוי לשמור על גוונים בהירים (גוונים המכילים הרבה צבע לבן) כדי שלא להקטין את תחושת החלל.
- **סגנון ציורי הקיר**: אפשר להעשיר את המועדון בעזרת ציורי קיר ולהסתייע בחניך מוכשר שיצייר ביד חופשית עם עיפרון ולאחר מכן לצבוע במכחולים. דרך נוספת היא להעביר את התמונה המבוקשת לשקופית, להקרין אותה על הקיר באמצעות מטול שקפים, לצייר את קווי המתאר בעיפרון ולאחר מכן לצבוע אותה. ככלל, סגנון ציורי הקיר הוא סגנון מיוחד ויש להתייחס אליו בזהירות – כלומר, יש להשתמש בקיר אחד בלבד ולהקפיד על כך שהיוצר אכן בעל כשרון ציור. אפשרות אחרת היא להשתמש במוטיב ציורי החוזר על עצמו בכל רחבי החלל (למשל, ענף, אצות ים, דג או דשא בתחתית הקירות).

• אור

המועדון משמש למגוון מטרות, לכן חשוב שהתאורה במקום תתאים לצרכים המשתנים. כדי לקבוע את סוג האווירה במועדון רצוי להשתמש במנורות בעלות תכונות ומאפיינים שונים (למשל נורות שיש להן הספק שונה, אפשר גם לעשות זאת באמצעות עמעם - דימר או בעזרת מספר מנורות בחדר). ניתן להשיג תאורה מאוזנת בעזרת כחמישה מקורות אור שונים ושילוב בין אורות מכוונים ומפוזרים.

- מנורה עומדת מפיצה קרן אור מרוכזת ומומלץ למקם אותה בסמוך לפינת קריאה הפתוחה גם לאזורים אחרים. כדאי להשתמש באהיל עם בד שקוף למחצה, כדי לרכך את הניגוד בין תאורת הקריאה החזקה לבין האזורים החשוכים יותר בסביבה.
- כדאי לרכוש או ליצור 2-3 מנורות עומדות (על רגל) המספקות תאורה כללית ומשתמשות בתקרה או בקיר כמחזירי אור. מנורות מסוג זה טובות גם כמנורות ייעודיות (לקריאה, לעבודה או לרקע כללי). לרוב הן בעלות אהיל מתכוונן שמאפשר ליצור מוקדי אור באמצעות כיוון המנורה לקיר ורובן בעלות עמעם (דימר). מנורה עומדת היא גם פריט אסתטי המושך את המבט, לכן רצוי לבחור מנורה בעלת צבע ומבנה שמתאים לאווירה הכללית במועדון. כדי למנוע סנוור אפשר לשנות את מיקום האהיל או לשנות את הזווית שלו. לחילופין, יש מנורות שתלויות גבוה מדי ואז כדאי להנמיך אותן.
- לצפייה בטלוויזיה מומלץ להציב מאחור מנורה בעלת אור רך ועדין לריכוך הניגודיות בין האור לצל. כל תאורה שלא משתקפת במסך מתאימה במיוחד לצפייה בטלוויזיה.
- וילון כגורם המאפשר שליטה בכמות האור הטבעי הנכנס – וילון כזה סופג את אור השמש (מתאים לחלון דרומי), וילון בהיר מרכז את מעבר האור מהחלון לקירות החדר (מתאים לחלון מערבי). באמצעות וילונות ונציאניים ניתן לווסת את כמות האור הנכנסת ולהעניק לה גוון מסוים.

סגנון ואווירה

אביזרים פרקטיים ו/או אסתטיים מקבלים מקום של כבוד במועדון – הם מעניקים תחושה אישית ובאמצעותם ניתן לשלב בקלות את החניכים ביצירת הסגנון. פריטים שהושקעו בהם מחשבה וזמן אפשר גם להעביר למועדון הבא.

- וילונות: כדי ליצור אווירה במועדון אפשר להשתמש בבדים שקופים למחצה (בניגוד לוילונות עבים היוצרים חסימה מלאה של אור כמו בחדרים). מומלץ למקם אותם בעיקר ליד פינות הישיבה או בסמוך למטבחון ובכך להעניק אופי רומנטי ורך למקום. כאשר יש חלון שממנו נשקף נוף יפה לא מומלץ לחסום אותו עם וילון אטום. כדאי לזכור שוילון אינו חייב להיות באורך החלון – כדי לחמם חדר כלשהו אפשר לתלות וילון ארוך מן החלון שמתחיל בתקרה ומסתיים כמעט ברצפה, וכדי להעניק חום וצבעוניות לחדר אפשר להשתמש בוילון קצר שהוא מעין "חצאית" בחלקו העליון של החלון (בהנחה שנשקף מן החלון נוף יפה ונעים לעין).

- שטיחים, מחצלות, כריות או פופים שתניחו על הרצפה יהיו בשימוש תכוף של החניכים. שטיח דשא סינתטי, פרקט סינטטי, או שטיח מקיר לקיר (אם הוא מתאים לסגנון העיצובי שבחרתם) הוא פתרון לא יקר ונוח לתחזוקה.
- פריטים לתלייה על הקירות: חשוב שהפריטים הנבחרים לא יתחרו עם חלונות שמהם נשקף נוף יפה, יחד עם זאת אפשר למקם בצורה אסתטית אינפורמציה רבה על גבי קירות בעלי שטח גדול וריק. להלן כמה דוגמאות:
 - א. מפת ישראל או מפת העולם מודבקת על קרטון ביצוע או לוח קאפה מוקצף.
 - ב. גיליון חדשות שעליו מודבקים גזרי עיתונים ומודעות. פריט זה הוא חיוני במיוחד, אך יחד עם זאת יש להתייחס אליו כאל תמונה אמנותית, כלומר לתלות אותו בגובה הנכון, למסגר, לחזק פינות במסמרים ולא להשאיר עליו קטעי עיתונות שכבר אינם רלוונטיים.
 - ג. אפשר ליצור בשיתוף עם החניכים לוח שנה עם חודשי השנה. חלקו את הלוח ל-12 ריבועים ובכל אחד מהם רשמו פעילויות מיוחדות, ימי הולדת וכדומה.
 - ד. לוחות (דיקטים) צבעוניים לתצוגה מתחלפת.
- ה. תמונות על גבי הקיר מהוות כתמי עניין וצבע שמושכים את העין, ומאידך גיסא, תמונות רבות מידי יוצרות גיבוב אסטטי לא נעים וחשוב למצוא את האיזון בין השניים. מומלץ להקפיד ולתלות את התמונות בצורה סימטרית ובקו אחיד – אפשר להיעזר בקו העליון של החלון ולהתייחס אליו כקובע את גובה תליית התמונות על הקיר. רצוי לתלותן בגובה העיניים. מסגרת התמונה יכולה לשמש כמקור יצירה בשיתוף עם החניכים – למשל, מסגרת זהה עם תמונות שונות תיצור קו אחיד.

חדר המגורים

"גנאי הוא לאדם לתת תחת המיטה דברים, חוץ מסנדלים" (רש"י, סוכה, כ"א)

תיאור האזור

בפנימייה הכול משותף למעט חדר המגורים שמשמש כמקום פרטי ואישי עבור החניך. אמנם יש שותפים לחדר (חניכים אחרים, צוות שנכנס מדי יום), אך חדר המגורים הוא עדיין המקום החשוב ביותר ליצירת תחושת פרטיות. חדר המגורים משמש למגוון פעילויות – שינה ומנוחה, קריאה, שיחה, למידה, האזנה למוסיקה והתנתקות מהסביבה. בחדר המגורים נמצאים הרהיטים הבסיסיים – מיטה, ארון, מכתביה והשטח שסביב המיטה – שמהווה טריטוריה בלעדית של החניך וצריך להיות מעוצב בדרכו. לכן, יותר מכל אזור אחר בפנימייה, חדר המגורים צריך לאפשר לחניך תחושת שייכות, תחושת חיבור אישית, ולהוות מקום תומך כל הזמן.

תכנון

כאשר מדובר בחדר המגורים של החניכים מאוד חשוב להקפיד על כך שהוא יתוכנן באופן שבו לכל חניך יהיה אזור פרטי משלו עם מקום לאביזרים ולתמונות משלו, וכן שטח נפרד שיהיה משותף ליתר החניכים (ניתן להגדיר שטח זה בעזרת דלת הכניסה). אם חלל חדר מאפשר זאת מומלץ ליצור מעין "מיני-סלון" שיתיר את מיטות החניכים לשינה ולמנוחה בלבד. כמו כן חשוב לאפשר לחניכים לעצב את החדר, את קישוטו, וליצור סביבה אישית סביב (באזור) המיטה בדרך של שיתוף. מומלץ להשתמש בתכנון שמאפשר עריכת שינויים בקלות (במקרה שמשנתה מספר החניכים בחדר או בהתאם לשינוי בצרכיהם).

חדר המגורים מורכב ממספר אזורים המשמשים למטרות שונות:

- **אזור שינה** – כולל מיטה, שידת לילה, מקום אישי לתליית תמונות, מנורת קריאה.
- **אזור למידה והכנת שיעורים** – כולל שולחן אישי או חלק בשולחן משותף ומקום לאחסון ילקוט, ספרים ומחברות.
- **אזור אחסון** – כולל ארונות, מגירות, שידות.
- **אזור מנוחה** – כורסא, פופ או ספה, שולחן עזר למשחק, פינת שתייה חמה לאירוח וליצירת תחושה ביתית.

מרגע שכל אזור בחדר המגורים מוגדר (כולל השטח המוקצה לו והאביזרים הנלווים לו), קל יותר לתכנן את החדר בצורה נכונה ויעילה.

פרטיות

בעזרת סידור מתאים של רהיטים או בעזרת שימוש במחיצות נמוכות וניידות ניתן ליצור פינות אישיות לכל אחד מן החניכים המתגוררים בחדר. בפניה אישית יכול החניך לשמור חפצים אישיים החשובים לו - בגדים, מזכרות, נעליים, תכשיטים, ספרים, תמונות, אוספים, מכתבים ועוד – פריטים שימצאו בהישג ידו והרחק (באופן יחסי) מהישג ידם של האחרים.

אפשר לנצל את החלל הקיים בדרכים שונות כדי ליצור "אזורים פרטיים" עבור כל חניך:

- ליצור קירות מפרידים בחצי הגובה באמצעות מחיצות גבס.
- לחפש בחדר גומחות, מפלסים או ליצור בו כאלו.
- ליצור הפרדה בעזרת העמדת הארון בחדר בצורות שונות, או באמצע כדי "לשבור" חדר ארוך במיוחד.
- להשתמש בפרגוד שיוצרים - מבקשים מהנגר שיבנה אחד כזה ובין היחידות שמים תמונות או נייר אורז.
- תליית לונגי ! באמצע החדר ולא רק על הקירות, ליצירת מסך בד מפריד.
- להשתמש בשרשראות של פרחי פלסטיק או (מרצדת?) עשויה חוטים כדי ליצור חציצה חלקית (אפקטיבית ונעימה למראה).

ניצול המרחב

מומלץ לנצל את המרחב בצורה הטובה ביותר. למשל, שימוש מושכל בחללים - חלל הארון, החלל שתחתיו והחלל שמעליו, כך גם לגבי המיטה ואזורי המשנה בחדר. כך אפשר להקצות:

- מקום לתליית מגבות ולייבושן ומקום לייבוש כביסה אישית.
- מקום לאחסון בגדי עבודה ונעליים.
- אזור לכביסה מלוכלכת.
- אזור לאחסון ציוד וחומרי ניקיון.
- כדאי לחשוב על פינת שתייה, במיוחד כשאין גישה חופשית למטבחון במועדון.

ריהוט ופריטים

כאמור, בחדר המגורים יש ריהוט בסיסי – מיטה, ארון בגדים, שידה או מדף אישיים, שולחן כתיבה ומנורת קיר מעל למיטה. פרט לפריטים אלו, קיימים גם פריטים המעניקים אמירה ייחודית לחדר המגורים. למשל, מנורה ניידת, שטיחים, מדפים ואביזרי דקורציה. חשוב ליצור מקומות אחסון לפריטים שונים כמו בגדים, כלי מיטה, מצעים, חפצים וציוד אישי. רצוי שהחפצים האישיים ימוקמו בתוך שידה הסמוכה למיטה או במדף סמוך, פתרון מומלץ במיוחד הוא מגירה שאפשר לנעול כך שתמנע גישה לחפצים אישיים.

ארון בגדים

בחדר המגורים רצוי שלכל חניך יהיה ארון ואם מדובר בארון משותף רצוי שיהיה עם דלתות או בעל תאים נפרדים. כעקרון, החלוקה הפנימית של הארון היא הקובעת את מידת השימושיות שלו. עומק מומלץ לארון: 60 ס"מ, רוחב: 60 ס"מ לפחות, גובה: כמה שיותר (כדי לנצל את החלל התלת-ממדי). מומלץ ליצור בארון תאים נפרדים לאחסון פריטים שונים – תאים צרים לחולצות ולמכנסים, מקום לתלייה על קולבים, תאים עליונים לתיקים ומזוודות, מגירות ללבנים ו/או גרביים (אפשר להשתמש בסלסילות פרות ככלי לאחסון גרביים ולהשחיל בהן סרטים צבעוניים). כמו כן אפשר להוסיף מחוץ לארון מקום אחסון בסלי נצרים גדולים או בארגזי קרטון מעוטרים.

ניתן גם להכין קופסאות עץ, להוסיף להן ארבעה גלגלים ובכך להפוך אותן למקום אחסון שימושי, נייד ונוח.

מקום לנעליים

אדן החלון או לב החדר אינם מיועדים לשמש כמקום אחסון לנעליים, על כן חשוב ליצור עבורן מקום מוגדר ומופרד מן האזור שסביבן, כדי למנוע ריחות לא נעימים ויחד עם זאת חשוב שתהיה זאת פינה מוצנעת ונגישה.

- ניתן לתכנן מגירה מאווררת בצמוד לקיר חיצוני של המבנה כך שהדופן האחורית תהיה הקיר עצמו ושתכלול מספר חורים מרושתים כלפי חוץ.
- אפשר לבנות ארונית נפרדת עם פתחי אוורור.
- אפשר לבנות מדף אלכסוני בגובה של כ-30 ס"מ ומעליו ספסל ולנצל בעזרתו את המקום, להסתיר את הנעליים ובעת נעילת הנעליים לאפשר ישיבה נוחה.
-

שולחן כתיבה

אזור הלמידה צריך לכלול שולחן כתיבה אישי או שולחן גדול שמוגדרים בו אזורים נפרדים לכל אחד מן החניכים. פרט לשולחן יש צורך בכיסא, מדפים ומגירות לאחסון ספרים, מחברות וציוד של בית-הספר.

- גובה השולחן צריך להיות 72-75 ס"מ, עומקו 60-80 ס"מ ואורכו לפחות 80 ס"מ.
- מומלץ להשתמש בשולחן בעל פינות מעוגלות וידידותיות.
- חשוב לייצב את השולחן אל הקיר.
- יש להתאים את מקומות האחסון (מדפים או קוביות) לגובה המאפשר לחניך לשלוח בקלות ספרים מהמדפים. אזורי אחסון רבים ככל האפשר, ימנעו פיזור עפרונות ואביזרים על השולחן, וימנעו צפיפות. תוספת של מגירות ויחידות משלימות לספרים – מדפים וכוררות, נחוצים מאד.

צבע

כדאי לדעת מהם הצבעים האהובים על החניכים וליזום שילובי צבעים בהתאם. כמו כן מומלץ להניח חפצים בצבעים שונים זה ליד זה וליצור קולאזים צבעוניים. צבעוניות מסוג זה יכולה לעורר את המודעות לכוחם של צבעים לרגש, להסעיר, ליצור אווירה ולהשפיע. אפשר גם לפתח דיון בין דיירי החדר על הצבעוניות שנבחרה, ולהגיע להחלטה משותפת באשר לבחירה המתאימה ביותר. התחשבו בהעדפות צבע אישיות ובחרו צבע שיש אליו תחושת חיבור. אפשר לשלב מספר צבעים בחדר, ולחלק את החדר לפי האזורים הפרטיים של החניכים (בהתאם לבחירות שלהם).

- צבעים יכולים לשמש כ"קוד חלוקה" בחדר בו גרים מספר חניכים. ההבחנה בין החפצים תיעשה בעזרת הצבע שיסייע במניעת חיכוכים. כל חניך יבחר סקלת צבעים אחת, ובהתאם לה תיעשה חלוקת הרהיטים והאביזרים, שייצרו הפרדה ברורה בין החניכים. זו יכולה להיות חלוקה סמלית – כרית, מסגרת לוח שעם, ופס רחב סביב המיטה, שיהיו

בצבע שונה לכל אחד מן החניכים, או לחילופין לבחור צבע אחיד לכל החדר, אך תיחום (פס הקישוט) של הפינה האישית יהיה שונה.

- רהיטים גדולים, רצפה וקירות כדאי לצבוע בצבעים בהירים ואווריריים. למשל, צבע שמנת הוא צבע הממתן את הפעילות והוא מומלץ לחדרים המשמשים גם לשינה.
- אור טבעי - בדקו את כמות האור הטבעי הנכנסת לחדר. חדרים בעלי חלונות הפונים לכיוון דרום או לכיוון מזרח מוצפים בשמש וניתן "לקרר" ולמתן אותם בעזרת צבעים כמו ירוק, כחול או טורקיז. לעומתם, חדרים בעלי חלונות הפונים לכיוון צפון חשוכים יותר ואין בהם הרבה שמש, לכן מומלץ "לחמם" את האווירה ולהאיר את החדר בצבעים בהירים כמו צהבהב, חום עדין וכתום.
- גודל החדר – ניתן להשתמש בצבעים כגורם המאפשר להרחיב או לצמצם את החדר. גוונים רכים ובהירים ייצרו תחושה של חדר גדול, וצבעים חזקים ועזים ייצרו תחושה של חדר קטן יותר.
- צבעים עזים – חדר ששטח גדול ממנו מכיל צבע חזק ובוהק (למשל לונגי כתום) ייצור תחושה של דינאמיות, אך יחד עם זאת, הוא עלול להשתלט על החדר. באופן כללי, לא מומלץ להשתמש בצבעים עזים ליד מיטה שדורשת רוגע ושלווה.
- משפחת צבעים - אפשר לבחור במשפחת צבע אחת עיקרית לחדר, ולהשתמש בגוונים וטונים האינסופיים שלה, למשל - צהובים. זוהי בחירה בטוחה, בעלת מקצב נכון וטבעי, שיוצרת מרחב וסדר. אפשר גם להוסיף לה נגיעות של צבעים מנוגדים.
- צבעים טבעיים – בז', חול או ירוק-זית הם צבעים שאינם נמאסים במהרה, והם טובים ליצירת חלל מרוכך וניטרלי. צבעים אלו יתאימו לקירות, לארונות ולוילונות. כדי שהחדר לא יהיה חיוור מידי. מומלץ להשתמש באביזרים אחרים כמו תמונות, בדים וחפצי נוי כאלמנטים שיכילו צבעים חזקים.

אור

בחדר המגורים חשוב שתהייה תאורה נוחה ושימושית, ולכן יש צורך במספר סוגי תאורה: תאורה כללית (שאינה מסנוורת) לזמן השהות בחדר, תאורה להתלבשות ולסידור החדר, מנורת קריאה אישית מעל למיטה, מנורה ליד שולחן הכתיבה ואפשר גם תאורת אווירה. תאורה נוספת שכדאי לחשוב עליה היא תאורה מעל למראה, שתתאים לאיפור ולסירוק.

מנורה עיקרית

רצוי שתהייה מספר מנורות בתקרה שמאפשרות כוונון, אבל התאורה המצויה היא הפלורוסנט הארוך ורצוי להחליפו בניאון צהבהב (היעזרו בחשמלאי הכפר) והוסיפו תאורה צמודת קיר עם עמעם (דימר), שיצור מעבר עדין ומרוכך בין אור וצל ותאורה עמומה למנוחה.

מנורת קיר ליד המיטה

מנורת קיר מעל למיטה חשובה במיוחד, משום שהיא מהווה אור אישי ומוקדשת לזמן פרטי. רצוי לקבעה לקיר כ-50 ס"מ מעל גובה המזרון, ולאפשר אור ישיר ומרוכז מעל למיטה. רצוי שהיא תהייה בעלת אהיל מתכוונן העשוי מחומר לא שקוף, כדי לצמצם את מידת הסנוור ולאפשר ליתר החניכים באותו חדר לישון מבלי שהאור יפריע להם.

תאורה למשטח עבודה

שולחן כתיבה מומלץ למקם ליד או מול החלון, כפי שיואר בצורה טבעית וגם מלאכותית. ככל שמשטח השולחן בהיר יותר, כמות האור שהוא מחזיר חזקה יותר. משטח בהיר משמש כמחזיר אור והוא מומלץ לשימוש בשעות הלימוד, בעיקר כשמדובר בחדר עם מעט אור טבעי.

- כדאי שתהייה מנורת שולחן מתכווננת, שאפשר לשנות את הזווית שלה ושתמוקם בהישג יד.
- כשמדובר בכותב ימני האור צריך להגיע משמאלו וכשמדובר בכותב שמאלי האור צריך להגיע מימינו, כך שצל היד לא יוטל על הנייר.

סגנון ואווירה

אביזרים הם תוספת צבעונית ומרעננת לחדר. מחד גיסא, הם יכולים להוות פריט שימושי, ומאידך גיסא הם מוסיפים חן ונוי ומגבירים את תחושת החיבור האישי לחדר. בנוסף לפריטים הבסיסיים הקיימים בחדר כדוגמת מיטה, שולחן, חלון, אפשר להוסיף גם פריטים חיים ורעננים: וילון "חצאית" קצר או וילון ארוך לחלון, מפה על שולחן עזר, עציץ ירוק, כיסוי מיטה וכריות, שטיח או מדף לספרים. כמובן שכל הפריטים הללו יותאמו לסגנון החדר שנבחר. פריטי עיצוב המשותפים לכל החדר, כמו אהיל, מרצדת (מובייל), מדף או אזור לתליית תמונות, ניתן ליצור בסדנת יצירה.

בדים

שפע של בד יוצר תחושה חמימה, נעימה ומרוככת, שמתאימה מאוד לחדרי מגורים.

- **וילון יש** תפקיד דקורטיבי ותפקיד פרקטי (הסתרה מהשמש ויצירת מסך המפריד בין החוץ לפנים, וסיוע ביצירת אינטימיות). כדאי לבחור את סוג הבד ואת הדוגמא המודפסת עליו בהתאם לסגנון החדר. מומלץ להשתמש בפתרון פשוט לתחזוקה, כמו וילון על לולאות או תופסנים שקל להוריד ולהרכיב מחדש לצורך כביסה וגיהוץ.
- ה"לונגי" הפכו זה מכבר לפריטים נפוצים בחדרי החניכים, והם מאפשרים תוספת צבע מהירה. כדאי מאוד לבחור את הצבעים בצורה מושכלת ולא אקראית. תליית הלונגי צריכה להיעשות בצורה מסודרת ורצוי לקבוע קו ממנו מתחילים את התלייה בכל ארבעת קירות החדר.
- **שטיחון** ליד כל מיטה ייצור תחושה נעימה, ושטיח גדול בלב החדר ייצור תחושת אחידות מקרבת בין המיטות ובין האזורים השונים בחדר.
- צבע לבד ושבלונות שתיצרו בעצמכם ישמשו כמוטיב חוזר להדפסה על וילונות, על מפות ואפילו על מגבות. בדרך זו ניתן ליצור זהות אחידה לכל דיירי החדר.

דלת החדר

כל המגיע לחדר המגורים נכנס ועובר דרך הדלת, לכן רצוי שזו תסביר לו פנים. דלת ישנה אפשר לצבוע מחדש, להוסיף עליה דוגמאות צבע עם שבלונות, לצפות בבד כמו יוטה או לצפות בטפט ולהוסיף שלט עם שמות דיירי החדר. ניתן להכין את השלט יחדיו מחומרים שונים – עור, בד, נייר, לבד, גבס, פימו או סול (חומר פלסטי גמיש ורך). אפשר להוסיף פנקס עם עיפרון קשור בשרוך להערות והודעות שאפשר להשאיר גם כשהדלת סגורה.

על הקיר

קירות החדר מאפשרים יצירת פינות אישיות השאובות מעולמו הפרטי של החניך.

- **ניתן ליצור קולאז' קבוע ומעל לכל מיטה רצוי לתלות לוח שעם.** ניתן לרכוש גליל שעם ארוך וגדול, לחתוך אותו בהתאם למספר החניכים בחדר, למסגרו בעץ, באלומיניום או ליצור על גבי הקיר מסגרת צבע. בדרך זו יוצרו "מתחמי תליה" מוגדרים. אפשרות נוספת ליצירת מתחמים כאלו היא סרגלי עץ שיתלו בהיקף החדר, בגובה הקו העליון של הדלת. בעזרת נעצים אפשר בקלות לתלות פוסטרים, צילומים ותמונות.
- מתלה למגבות - מעל למדפים אפשר להוסיף מוט מעוגל וארוך, שישתיר אותם המדפים ובו בזמן גם יאפשר תליית מגבות בצורה פתוחה, כך שיתייבשו בקלות.
- מראה חשובה במיוחד בחדר. רצוי להשתמש במראה מוארכת שתאפשר בבואה של הגוף כולו. תוך כדי הפעילות עם החניכים ניתן ליצור מסגרת למראה, ולעטר אותה בציורים בצבע שמן.

ברחבי החדר

- אפשר להכין יחד עם החניכים ידיות צבעוניות ומעוטרות לארונות או למגירות, שיכניסו חיים בארון ישן ומשעמם.
- פח אשפה וסל ניירות - אפשר ליצור פח אשפה ממיכל ריבה או ממיכל של חמוצים. שוטפים היטב את המיכל, עוטפים בבד, בנייר צבעוני, או בחוטי צמר, מדביקים גזרי נייר או עיתון, צובעים בתרסיס צבע או בצבע שמן, ולבסוף מורחים שכבת לכה. ניתן ליצור קופסאות אישיות מקופסאות ריבועיות העשויות עץ ולצפות אותן בנייר, בבד, או בתמונות עם דבק פלסטי מתחת ולכה מעל. תלייתן של הקופסאות על הקיר תחסוך מקום על הרצפה. אפשרות אחרת היא להוסיף להן גם גלגלים ולהפוך אותן לניידות.

חדר הרחצה

תיאור האזור

בחדר הרחצה נמצאים המקלחות, חדרי השירותים, כיורים ומראות. זהו מקום המיועד להתרעננות, להתנקות, לשמירה על היגיינה אישית, וזהו מקום בו החניך נמצא לבד לגמרי. חשיבותו של חדר הרחצה היא רבה, הן ברמה היומיומית לניקיון הגופני, והן כמקום לטיפוח חזות חיצונית אסתטית, כחפיפת שיער או גילוח. חדר רחצה נקי, איכותי ומתוחזק היטב, יחזק את ההתנסות החיובית של החניכים בהיגיינה אישית וברכישת הרגלי ניקיון אישיים.

תכנון

בפנימיות אפשר למצוא שני סוגים של חדרי רחצה – האחד, חדר רחצה הצמוד לחדר מגורים ומשרת את דייריו. השני, חדר רחצה המשותף לכל דיירי הקומה (עם חלוקה לבנים/בנות). חדר הרחצה המועדף הוא זה הצמוד ככל האפשר לחדר השינה או קרוב אליו. הקרבה מספקת פרטיות, אינטימיות ונגישות. מעבר לכלים הסניטאריים (אסלות, כיורים, מקלחות וכדומה) ההתייחסות לחדר הרחצה צריכה לאפשר תחזוקה נוחה, אחסון נוח ויעיל (מגבות, סבונים ושמפו) ופחי אשפה נוחים לשימוש. כעקרון חשוב ליצור בחדר הרחצה סביבה שמשלבת אסתטיקה עם היגיינה, לצד הקניית תחושה אישית, כלומר, להוציא אותו מהאנונימיות ולהפכו לאזור אינטימי, נקי וחינני. רצוי שבמהלך היום החלונות יהיו פתוחים לצורך אוורור, הפחתת לחות, ויצירת מרחב פנימי גדול ככל האפשר.

ריהוט ופריטים

החפצים הנמצאים בחדר הרחצה נחלקים לשניים – כלים סניטאריים בסיסיים ואביזרי עזר חיוניים לתפקוד נאות של האזור.

אסלה

ברוב המקרים אסלה היא פריט נתון, אך אם אפשר להחליפה, רצוי להתקין אסלה "תלויה". זוהי אסלה בעלת מיכל הדחה סמוי המותקנת על הקיר, ולא על הרצפה כאסלה רגילה. התוצאה היא שהרצפה נותרת חשופה וקל יותר לנקות אותה ולשמור על היגיינה. הבדלי העלויות, לעומת אסלה רגילה הם זניחים למדי.

כיור

רצוי להתקין כיורים שמשולבים במשטחים ומכונים "כיורים שולחניים". המשטח נעים לעין ונוח לשימוש. מעל לכיור כדאי להתקין מראה רחבה, רצוי למסגר אותה בפרופיל אלומיניום שאינו מחליד. שולי מראה חשופים (פאזות) הם מקור לחלודה ולבלאי מהיר של המראה. מעל לכיור כדאי להתקין מדף עליו אפשר להניח כלי רחצה.

מקלחות

חשוב מאוד שאזור המקלחות יאפשר אינטימיות מירבית. הקפידו על וילון אטום למחצה, כך שתאפשר הסתרה של הרוחצים, וגם חדירת אור. התקינו בסמוך למקלחון מדף עליו ניתן להניח כלי רחצה, ובסמוך ככל האפשר התקינו גם מתלים לבגדים ולמגבת.

פריטי עזר

- בחדר הרחצה חשוב שיהיה ארון לאחסון כלי ניקוי (מטאטא, מגב, דלי וחומרי ניקוי). יש להקפיד על כך שהארון יהיה עמיד בפני רטיבות ואדים. רצוי לא להשתמש בארון עשוי סיבית כיוון שהוא נוטה להתנפח. מומלץ להשתמש בארון סנדוויץ' המצופה פורמייקה. חשוב שהפרזול יהיה עמיד בפני חלודה, והארון מוגבה על מסד כ-15 ס"מ מהרצפה.
- בתאי השירותים התקינו גליל נייר טואלט מוסדי אחד גדול. כך לא ניתן יהיה לקחת אותו בקלות, הוא יספיק לימים רבים, וכך תמנעו מצב שבו כל גלילי הנייר נלקחים למטרות אחרות.
- פח האשפה הוא פריט חשוב במיוחד. רצוי שיהיה זה מיכל סגור, בעל מכסה על ציר עילי, שמתנדנד מצד לצד ומאפשר השלכת פסולת בקלות.

צבע

בחדר הרחצה עדיף להשתמש בצבעוניות שקטה, שתשרה אווירה נעימה, נקייה ומאווררת, ותיצור מראה רך של חלל מואר. לשם כך, הוסיפו צבעים טבעיים, בהירים וניטרליים: בז', צבע חול, לבן, שמנת. גם גווני פסטל: לילך, תכלכל וצהבהב הם צבעים מרגיעים וקל לשלב אותם עם משפחות צבע שונות, וליצור סביבה אחידה שתתאים לחדר הרחצה. אפשר להוסיף את הצבעוניות גם בדרכים אחרות:

- אבזרים צבעוניים כפח אשפה, סבוניות ומתלים בעלי גוון אחיד יוצרים תחושת צבע כוללת.
- וילונות, ואפילו חצאי וילונות התלויים על החלונות והדלת, מאפשרים שילובי צבעים נעימים.
- עבודה עם שבלונות וצבע על אריחים, ליצירת דוגמאות שחוזרות על עצמן בחדר הרחצה, על פי מוטיב שייבחר (לדוגמה, דגים וסוסוני-ים, עלים וצמחיה בקווים מתפתלים או נקודות ועיגולים), היא עוד דרך להוסיף לצבעוניות ולאופי של המקום.

אור

בחדרי רחצה עם אריחים מחרסינה לבנה התאורה פשוטה יחסית, שכן האריחים הלבנים משמשים מחזירי אור, ומסייעים ליצור חלל מואר.

- כדאי להתקין מנורות קיר בשני צדי המראה, ליצירת תאורה ממוקדת טובה, כך שתאפשר בחינה נוחה של הפנים מדי בוקר וערב.
- תאורת פלורוסנט טובה בתקרה, מפיצה אור חזק ובהיר בחדר הרחצה. רצוי לכוון את הפלורוסנט כלפי מטה כדי שהאור ישתקף גם באריחים.
- יש לדאוג שגופי התאורה בחדר הרחצה יהיו ייעודיים לחדרים עם לחות גבוהה, כדי למנוע קצרים. אין להותיר נורות חשופות.

סגנון ואווירה

ניתן ליצור חדר רחצה בעל אופי מיוחד בעזרת שימוש בפריטי משנה ובעיטורים.

- מראה מוארכת לבבואת גוף שלמה על אחד הקירות תתחבב בקלות על החניכים. מראות ישנות שהופיעו עליהן כתמי חלודה ופגמים אחרים ניתן לתקן בעזרת צבע שמן בעיטורים עדינים.
- ציירו על האריחים (בעזרת צבע מיוחד לאריחים) מוטיבים שתבחרו שיקיפו גם את קירות המקלחון, וישתלשלו לעבר תאי השירותים וכך תיווצר תחושת חיבור נינוחה.
- אם יש במקום חלון דרומי או מערבי (דרכו חודרת כמות גדולה של אור), אפשר למקם על אדן החלון אדנית או עציץ. במיוחד יתאים שם צמח ריחני ופורח כלבנדר, או כל צמח בעל עלים ירוקי-עד.
- אפשר להתקין בהיקף חדר הרחצה או לרוחבם של שני קירות, מדף עץ צר בעומק של 15-10 ס"מ. המדף יתפרש לאורך קיר שלם, וייצור תחושה של חדר ארוך יותר. נוסף לכך, אפשר להניח עליו סבונים, שמפו ופריטים נוספים.

המסדרון

תיאור האזור

המסדרון ממוקם לאחר המבואה, בין החדרים ובקומות השונות. דרכו מתנהלים המעברים בין חדר הרחצה לבין חדרי המגורים, ובין המועדון לחלל החיצוני. זהו אזור ציבורי המשותף לכל דיירי הבניין. יחד עם זאת, חשוב שאזור מסוג זה יקבל צביון בלתי נפרד מן המרחב הבנוי, וישא אופי נקי ואסתטי.

תכנון

למסדרון צורות שונות. בבניינים מסוימים זהו מסדרון ארוך וצר, באחרים רחב וקצר, ולעיתים הוא ישר או מתפתל. המסדרון משמש כמקום מעבר לחניכים ולאנשי הצוות, ולעיתים עוברים בו אנשים רבים בו-זמנית, לכן העיקרון המנחה צריך לאפשר מקום רחב למעבר, כלומר תכנון שמתייחס יותר לקירות ופחות לרצפה. מסדרון בעל חלונות החוצה מאפשר שילוב אור, נוף וצבעוניות ורצוי לאפשר את חדירת האור הטבעי במידה רבה ככל האפשר. לכן במסדרון מסוג זה רצוי שלא לתלות וילונות. הנוף הנשקף מן החלונות מגדיל (למראית עין כמובן) את רוחבו של המסדרון, וכדאי לנצל זאת.

ריהוט ופריטים

כדאי להמעיט בריהטים של ממש ולהשאיר את המסדרון פנוי מחפצים ומרווח. במסדרון שרוחבו עולה על 100 ס"מ (1 מטר) אפשר להוסיף ספסל ארוך. על הספסל אפשר לשבת ולשוחח, ולהפוך אותו גם לפריט שימושי בעזרת מדף אלכסוני שיותקן בין רגלי הספסל (למשל, לאחסון נעליים). מומלץ שבכל 4-5 מטרים יהיה פח אשפה (כולל מכסה על ציר עילי) בכדי לשמור על מסדרון נקי. חשוב למקם את הפחים בנקודות אסטרטגיות, לדוגמה, ליד ספסל או כיסאות, בפינות, ובסמוך ללוח מודעות.

לחלל המסדרון יתאימו גם צמחים, בעיקר כשמדובר במסדרון הממוקם מעל לקומת הקרקע. צמחים מסייעים ליצירת תחושה של טבע ולצבעוניות טובה ונכונה. אפשר לשתול אותם בעציצים גיליים, במכלי זיתים או במכלי ריבה (שיעברו הסבה), ובפח אשפה שתחתיתו מחורר ודפנותיו מעוטרות. רצוי לשתול צמחים עמידים שאינם דורשים טיפול רב.

- ניתן להחיות את קירות המסדרון ו"לצבוע" אותם בעזרת מרבד תמונות עשיר, כלומר יצירת קולאז' תמונות, התלויות על לוח שעם גדול במיוחד. לוח מסוג זה מזמין עצירה והתבוננות בתמונות מעניינות (חניכים, צמחים, בעלי-חיים, מזכרת מטיול וכדומה). לצורך העניין אפשר לערוך אחר צהריים של צילומים עם החניכים, ולהדפיס את התוצאות על נייר.
- קיר ארוך קל להחיות בצביעת "ווש". זהו צבע חצי שקוף על בסיס מים, שיקנה לקיר מראה מעונן ותחושה אוורירית. מורחים את הצבע על גבי הקיר וכשהצבע עדיין רטוב, עוברים עליו בעזרת ספוג או מטלית בתנועות סיבוביות ועגולות.

- ניתן ליצור בקלות שבלונות מלוחות פוליגל. מכינים צורות של מלאכים, דגים או עיגולים, ומעטרים את קירות המסדרון בעזרת צבע וספוג. שימוש בשבלונות "שובר" את הרצף במסדרון ארוך ומכניס חיות וצבעוניות.
- חשוב לצבוע את הקירות בגוונים בהירים, שכן צבעים כהים בולעים את האור ומקטינים (למראית עין, כמובן) את המסדרון.

אור

חשוב שהמסדרון יהיה מואר היטב. אם אור טבעי אינו חודר לאזור, ניתן לשלב מספר גופי תאורה ולהאיר למספר כיוונים כדי ליצור עניין. נוסף על פלורוסנטים הקבועים בתקרה, אפשר להוסיף מנורות קיר המתאימות גם לחדר המדרגות ומספקות תאורה מרבית. אם יש במסדרון פינה רחבה שנוהגים לשבת בה, רצוי להתקין בה מנורת קיר שתספק אור ממוקד עם קרן אור צרה. כמו-כן, בעזרת גופי התאורה הממוקמים מול או מעל כל דלת, ניתן להדגיש את הכניסות לחדרים.

סגנון ואווירה

- תערוכות מתחלפות התלויות על קירות המסדרון ישמשו מוקד לעניין רב. רצוי להטיל משימה זו על החניכים, ולחלק אותם לקבוצות כאשר מידי שבועיים מתחלפת התערוכה וקבוצה אחרת מציגה את עבודותיה.
- לוח מודעות רחב היקף יהיה שימושי ומעניין. ניתן לחלק את הלוח לפלחים ובו כותרות לנושאים שונים – חדשות, הודעות, ימי הולדת, חגים, צילומים.
- אפשר לצבוע קטע מקיר בצבע לוח ירוק ועליו לצייר בגירים. ניתן להוסיף קופסה קטנה עם גירים וספוג ולחבר אותם לקיר וליצור מוקד דינאמי לציורים ולהערות.
- ציירו על אחד הקירות מד גובה (מ-120-200 ס"מ) והחניכים יוכלו למדוד את גובהם ולערוך השוואות תקופתיות.

החצר

אזור נוסף הוא חלקת החצר הקרובה ביותר לבניין הקבוצה שתשמש מרחב חיצוני של הקבוצה. בחצר אפשר לשחק, לנוח, לטפח גינת נוי וירק וליהנות מתחביבים. רצוי שהרחבה תהייה מרוצפת ומוצלת. אפשר ליצור שם פינת ישיבה עם ספסלים ו/או עמוד כדורסל. אפשר לתלות ערסל שיהווה פינת "זולה" מהנה, ויעניק למקום תחושה נעימה. בסמוך לבניין כדאי ליצור גינה, כחלק מפעילות קבוצתית. לשם כך יש צורך במספר כלי עבודה: מעדר, מגרפה, מכוש וכדומה. אזור זה יפותח ויטופח על-ידי החניכים, וכך תעמיק תחושת השייכות ואיתה תצמח גם האכפתיות שלהם כלפי הסביבה בה הם חיים.

כדי למנוע מצב שבסוף השנה החניכים עוברים דירה והגינה נשאר מאחור, אפשר לשתול את הצמחים בכדים ובעציצים, שאפשר לנייד ולהעביר במידת הצורך. אפשר גם ליצור עציצים מחפצים שונים כמו קומקומים, סלים, שקתות שיצאו מכלל שימוש, פחי זבל מעוטרים, או חביות עץ (שאפשר לבקש מיקב סמוך). חשוב לזכור שיש צורך לנקב את תחתיות הכלים השונים (פח, חבית וכדומה) כדי לאפשר את יציאת המים החוצה.

רצוי לשתול צמחי תבלין לתה, הגדלים טוב בשמש – נענע, זוטא לבנה, שיבה ועשב לימון. אפונה ריחנית תתאים אף היא ותעניק מראה נעים בזמן פריחה. צמח הגרניום גם הוא פורח ומשריש בקלות, וכל פרח וצמח אחר שקל להשיג בסביבתכם. כמובן, שיש לשתול את הצמחים השונים בהתאם לתנאי האור והצל בגינה.

חלק ד

זאת ועוד... פעילויות

לפניכם פעילויות העשרה נוספות שכדאי להשתמש בהן.

פעילות מספר 1

המבנה מול גוף האדם

למדריך: ניתן להמשיל את מערכות המבנה הארכיטקטוני של בית או בניין, למבנה של גוף האדם. כך שהתבוננות בגוף האדם תוכל לסייע לנו להבין גם את מערכות המבנה שבעיצובו אנו עוסקים.

גוף האדם מול המבנה

- את שלד הבניין, הקירות, הרצפות והתקרות של המבנה ניתן להמשיל לשלד ולעור בגוף האדם.
- את מערכות האינסטלציה בבית, האמבטיה והשירותים ניתן להמשיל למערכת העיכול.
- את מערכות האוורור, החלונות, מיזוג האוויר והמאווררים לסוגיהם (כולל וונטות) ניתן להמשיל למערכת הנשימה ולריאות.
- את מערכת החשמל במבנה ניתן להמשיל למערכת הדם שזורמת במעגל סגור.
- את החיישנים, האזעקות והגלאים למיניהם ניתן להמשיל למערכת העצבים.
- את מערכות הקול והאקוסטיקה בבית ניתן להמשיל למערכת השמיעה.
- את הטלויזיה, המחשב והפתחים השונים במבנה ניתן להמשיל למערכת הראייה.
- את המיזם עצמו, הבית שאנו רוצים לשנות, ניתן להמשיל למערכת הרבייה.

מהלך הפעילות:

1. בקשו מהחניכים להכין פלקט או שקף של הקטע "המבנה מול גוף האדם" והניחו אותו בצד.
2. חלקו את החניכים לשתי קבוצות.
3. תנו לקבוצה מספר אחת את נספח א', ותנו לקבוצה מספר שתיים את נספח ב' (ראו להלן).
4. בקשו מקבוצה מספר אחת לאתר את היסודות בגוף האדם המקבילים ליסודות שבמבנה, ובקשו מקבוצה מספר שתיים לאתר את היסודות המקבילים במבנה לאלה שבגוף האדם.
5. לאחר שהקבוצות סיימו, כנסו את החניכים וערכו עימם דיון לגבי המסקנות של כל אחת מן הקבוצות.
6. תלו את הפלקט והציגו בפני החניכים במליאה את ההשוואה.

נספח א'

- מערכות האינסטלציה בבית - אמבטיה ושירותים
 - חיישנים, אזעקות וגלאים למיניהם
 - טלוויזיה, מחשב ופתחים שונים בבית
 - הבית השלם כולו
 - מערכת החשמל במבנה
 - מערכות קול ואקוסטיקה
 - שלד הבניין וקירותיו, רצפות ותקרות של המבנה
 - מערכות אוורור, חלונות, מיזוג אוויר, מאוררים למיניהם (כולל וונטות)
-

נספח ב'

- השלד והעור
- מערכת העיכול
- מערכת הנשימה והריאות
- מערכת הדם
- מערכת העצבים
- מערכת השמיעה
- מערכת הראייה
- מערכת הרבייה

פעילות מספר 2

תכנון רעיוני לחדר

1. חלקו את החניכים לזוגות.
2. תנו לכל זוג את נספח א' ונספח ב' (ראו בעמוד הבא).
3. בקשו מכל זוג לבחור תכנון רעיוני לחדר שבו הפריטים הבאים: רצפה, תקרה, קירות, דלת ושני חלונות.
4. העניקו לכל זוג תקציב דמיוני של 1,000 ₪ (רצוי לתת גם מחשבון כיס לכל זוג), ובקשו מהם לפלח את התקציב כרצונם (רהיטים, ריפוד לבדים, צבעים מגוונים לקירות, שטיחים וכדומה). בכל חדר מתגוררים שני חניכים ולכן יש צורך בשתי מיטות לפחות. לגבי שאר הפריטים הזוג יצטרך להתפשר ולקיים דיון – האם מספיק להם ארון אחד? האם הם מעדיפים שתי כורסאות? אולי הם יחליטו לצבוע את הקירות בצבעים שונים מבלי להוסיף תמונות? ועוד.
5. בנוסף לבחירת הפריטים, על כל אחד מן הזוגות להחליט על קו מוגדר של חומרים וסגנון. כלומר, מאיזה חומר עשויה המיטה? מהו צבע הארון? מה רואים בתמונה? וכדומה. ניתן לבצע זאת בשתי דרכים:
 - א. מילולית – רישום מפורט של הסגנון בו הם בוחרים.
 - ב. המחשה ויזואלית – הכינו מראש עיתונים, מגזינים (עדיף כאלו העוסקים בעיצוב) ופוסטרים צבעוניים עם פרסומות. הניחו את החומרים על שולחן מרכזי, הוסיפו כמה זוגות מספריים, דבק, צבעי גואש, מכחולים ובריסטולים. כעת בקשו מכל זוג ליצור "גיליון השראה" ובו הצבעים והחומרים שהם עומדים להשתמש בהם. מתוך הגיליון הצבעוני שהחניכים יכינו ניתן יהיה לקבל מושג על הסגנון הנבחר.

פריט	מחיר	פריט	מחיר
מיטה		שטיח	
שולחן		ארון	
צבע מיוחד לכל קיר		מראה	
תמונה		כיסא	
כורסא		פופ	
לונגי		כרית נוי	
וילון		אהיל	
עציץ		לוח שעם	

פעילות מספר 3

מעצבים פינה אישית

1. הניחו סביב שולחן מרכזי חומרי יצירה שונים (כפתורים, שאריות בדים, קש, פרחים, כדורי קלקר, אבנים קטנות, ניירות שונים, מדבקות, חוטים, כתבי עת, תמונות, טושים, צבעים ועוד). הוסיפו דבק, מספריים ושדכן.
2. הכינו גיליונות קרטון ביצוע (גודל 100/70 ס"מ) וחלקו אותם ל – 8 מלבנים.
3. תנו לכל חניך 3 מלבנים ובקשו מכל אחד ליצור פינה (שני קירות ורצפה) – ראו שרטוט. שימו לב: יש לחתוך את אחד המלבנים כדי שיתאים

4. הנחו את החניכים להכין משאריות הקרטון דגם של מיטה ושל שולחן בפרופורציה המתאימה. כל חניך בונה את הפינה האישית שלו על פי טעמו והשראתו.
5. כל חניך מעצב את הפינה האישית ע"פ השלבים הבאים: צביעת קירות, הוספת אלמנטים דקורטיביים – וילונות, תמונות וכדומה.
6. לאחר שהפינות האישיות מוכנות, בקשו מהחניכים לעבור בין העבודות ולבחור שתיים-שלוש עבודות שמצאו חן בעיניהם.
7. קיימו דיון בקשר לעבודות הנבחרות ואתרו את הסיבות לבחירתן.

פעילות מספר 4

תאורה

1. קנו אהילי נייר אורז בסיסיים ולבנים כמניין החניכים.
2. הניחו על שולחן מרכזי כל דבר המתאים ליצירה – ניירות קרפ במגוון צבעים, מדבקות, חוטים, סרטי בד, שאריות בדים, חרוזים, מנקי מקטרות, פעמונים, צדפים.
3. הוסיפו כלי יצירה – מספריים, מגוון סוגי דבק (למעט דבק חם), מחטים, צבעים, עפרונות ודפים להכנת סקיצות לפי דרישות העבודה.
4. בקשו מן החניכים להכין את הרישומים (סקיצות) בצבע, ומקמו את המרכיבים הנבחרים.
5. הקפידו על כך שהחניכים ישתמשו בכלים שרכשו במהלך העבודה (למשל, שימוש במשפחות צבעים, אלמנטים שמתאימים זה לזה וכדומה).
6. תנו לחניכים להכין את יצירתם.
7. לאחר גמר הכנת העבודות, ערכו תערוכה, בחרו את האהיל שזכה לתגובות הטובות וערכו דיון בקשר לסיבות שבגללן הוא נבחר.

פעילות מספר 5

הכנת לוחות מודעות פעילים

1. הפעילות מיועדת לעבודה בקבוצות של 4 חניכים.
 2. החומרים: לוח פוליגל או גיליון של קרטון ביצוע בגודל 70/100 ס"מ, בד כותנה בגודל 80/120 ס"מ מגוהץ (גוונים שונים לכל אחת מן הקבוצות), שדכן, דבק מגע, סרט ישר ברוחב 10 מ"מ ובאורך 8 מטר (בגוונים שונים), סרגלים או מטר למדידה (אפשר גם להנחות את החניכים למדוד לפי מרצפות).
 3. עטפו את הלוח או הקרטון בבד והדקו היטב בצדו האחורי בעזרת השדכן והדבק.
 4. גזרו 7 רצועות באורך 80 ס"מ מהסרט הישר ומתחו אותן לרוחב הלוח. בין רצועה לרצועה השאירו כ-11 ס"מ רווח זהה על הלוח, כדי ליצור תחושה אחידה וסימטרית. את הרצועות הדקו לגב הלוח בעזרת שדכן או דבק מגע. אם עובדים עם שדכן, חשוב שהסיכות לא יבצצו מן הצד השני.
 5. גזרו 6 רצועות באורך 110 ס"מ מהסרט הישר, ומתחו אותן לאורך הלוח. השחילו אותן שתי וערב בין סרטי הרוחב. גם כאן השאירו 11 ס"מ רווח זהה בין רצועה לרצועה והדקו את הרצועות לגב הלוח.
 6. התוצאה - לוח מודעות נוח ופרקטי שניתן להצמיד בו את ההודעות גם ללא נעצים, פשוט להשחיל אותן בין הסרטים.
 7. בקשו מהחניכים להכין כותרת לכל לוח בהתאם לתפקיד המיועד לו – לוח גזרי חדשות, לוח הודעות של הצוות, לוח תמונות וצילומים של החניכים, לוח ימי הולדת וברכות. כדאי למנות זוג חניכים תורן כל שבוע, שיהיה אחראי על הלוחות ועל עדכונים שוטפים.
 8. תלו את הלוח במבואה והפכו אותה למקום בעל ערך מוסף.
- שימו לב: ניתן לבצע מטלה זו כהדגמה לאחרים, ולאפשר לאחרים להכין גם הם לוחות יצירתיים ואחרים בעזרת החומרים.
- אפשרות נוספת: לבצע את המטלה הנ"ל ע"י כל הקבוצות במקביל. את הלוחות המיותרים ניתן לתרום לחדר מנהל הפנימייה, המח"מ, חדרי העובדים הסוציאליים וכדומה.

פעילות מספר 6

הכנת מפות-שולחן

פעילות זאת מומלצת כאשר רוצים לציין אירוע כלשהו (ערב חגיגי, ערב באמצע השבוע או ערב חג) ובעזרתה ניתן להפוך את המועדון למקום חגיגי במיוחד. כדאי לערוך שולחן ולהכינו לפעילות המשותפת (אכילת עוגה, שיחה או ארוחת ערב אינטימית של הקבוצה).

הכנת מפה

1. קחו סדין או כמה סדינים ישנים בצבע לבן, וודאו שהם מכסים את השולחנות או רכשו בד לבן לפי מטר (רצוי כותנה). בדקו שהקצוות אינם נפרמים ואם כן תפרו אותם.
2. קנו צבעי בד (צבעי טקסטיל) – צבעים אלו מגיעים במכלים קטנים ובשלל צבעים. ודאו שקניתם צבע שאינו דורש כביסה או הרתחה אלא צבע שייבושו המלא אורך כשעתיים.
3. דאגו לחומרים נוספים כמו מכחולים בעובי שונה, שקפים, מספריים, סכיני חיתוך, עפרונות, ניירות וטושים.
4. צרו עם החניכים על גבי הניירות סקיצות שלפיהן תעטרו את המפות. כדאי לחפש מוטיב מרכזי, מעין "מפתח" כלשהו שקיים כבר במועדון או בסביבתו (לדוגמה צבע, דוגמא, או צמחייה הנשקפת מן החלון).
5. הכינו מן השקפים שבלונות בצורות הרצויות, היעזרו במספריים ובסכיני חיתוך. הניחו בכל פעם את השבלונה על גבי הבד ומלאו אותה בצבע הנבחר.
6. הניחו לייבוש ולאחר מכן גהצו את המפות כשהן הפוכות (הניחו את הצבע כלפי מטה).

קיפולי מפות

מפיות מקופלות הן תוספת דקורטיבית לשולחן ואפשר ליצור אותן מכל מפית נייר בצורת ריבוע. רצוי לבחור מפית צבעונית מאיכות טובה להעשרת השולחן. שימו לב: כאשר יוצרים קיפולי נייר לא משתמשים באמצעי חיבור כיוון שהמפית משמשת גם לניגוב.

קיפול מפית עם כיס שימושי

1. השאירו את המפית מקופלת לרבעים כשהצדדים הפתוחים נמצאים הרחק מכם.
2. קפלו את השכבה הראשונה כך שהפינה תהיה קצת מתחת לקצה (ראו תמונה).
3. חזרו על פעולה זו גם עם השכבה השנייה (ראו תמונה).
4. קפלו כשליש משני הצדדים לעבר תחתית המפית.
5. כעת המפית מוכנה – הניחו בכיס רוזמרין, גרניום לימוני, פרח או סכו"ם.

קיפול מפית שהופכת

1. פתחו את המפית לגמרי וקפלו את ארבע הפינות פנימה עד לקבלת ריבוע הפכו את המפית בזהירות.
2. קפלו את הפינות ההפוכות פנימה .
3. הפכו שוב בזהירות.
4. קפלו כל ריבוע מן הקצה הפנימי כלפי חוץ עד לקבלת ארבעה משולשים כעת המפית מוכנה – הניחו על גביה צלחת וסכו"ם.

קיפול מפית בצורת לב

1. פתחו את המפית לגמרי.
2. קפלו אותה לחצי ואחר כך קפלו אותה שוב לרבע לאורכה.
3. החזיקו במרכז וקפלו את שני הצדדים כלפי מטה.
4. הפכו את המפית כך שהמשולש שנוצר פונה כלפיכם.
5. בכל זרוע קפלו את שתי הפינות העליונות למשולשים קטנים.
6. לסיום הפכו את המפית.

פעילות מספר 7

הכנת קופסא או קערה מעיסת נייר

קופסא או קערה שהחניכים מכינים בעצמם תהווה פריט אישי, חינני ושימושי לאחסון חפצים. לפעילות זאת נדרשת הכנה קצרה ביום הקודם, בעוד שמרבית הפעילות מתבצעת ביום השני ושלב הגימור מתבצע לאחר יום-יומיים.

1. חומרים – לכל חניך דלי או מיכל ריבה או זיתים ריק. עיתונים, ווזלין, מיכל גדול של דבק פלסטי לבן, צבעי גואש, לכה על בסיס מים, מכחולים, מברשות, מספריים, קערות עגולות וקופסאות מרובעות שישמשו כתבנית להעתקה.
2. בשלב הראשון חותכים את העיתונים לחתיכות קטנות (כ- 3X3 ס"מ), אפשר לקרוע את העיתונים ביד או להשתמש במספריים. מלאו את המיכל עד מחציתו.
3. משרים את העיתונים בדלי מלא מים למשך לילה אחד.
4. ביום השני, סוחטים את המים מהעיתונים, מניחים בקערה ומוסיפים לכל דלי 1.5 כוסות דבק פלסטי. לשים בידיים עד ליצירת עיסה דביקה שנוח לעבוד איתה.
5. מורחים את פנים התבנית (קערה או קופסא) בווזלין למניעת הידבקות.
6. לוקחים גושים מהעיסה ולוחצים אותם בתוך הקערה, על הבסיס והדפנות, בעובי אחיד. לאחר ייבוש מלא שאורך יום-יומיים, העיסה מתנתקת מהקערה בקלות.
7. צובעים את הקערה בצבעי גואש ואחר כך מעטרים בעדינות עם מכחולים דקים. המלצה - כדאי להחליט מראש על הצבעים בהם משתמשים.
8. לאחר שהצבע התייבש מורחים בעזרת מברשת שכבת לכה על גבי העבודה. מומלץ למרוח שתי שכבות דקות ולא שכבה עבה אחת.

פעילות מספר 8

עיטור וקישוט חדר הרחצה

עיטור וקישוט אריחים ומראות בחדר הרחצה, יקנו להם אופי ויכניסו אווירה בהתאם לסגנון המבוקש.

חומרים נדרשים: צבעי זכוכית המגיעים במיכלים קטנים ובמגוון צבעים. צבעים אלו מתאימים לצביעת זכוכית, מראות, קרמיקה וחרסינה, מתייבשים לאחר שעה-שעתיים ואינם יורדים גם עם חומרי ניקוי. מכחולים, שקפים, עפרונות, מספריים, סכין יפנית, אבני זכוכית, צדפים, חלוקי נחל, דבק מגע או דבק חם, טינר לדילול הצבעים ולניקוי המכחולים.

עיטור האריחים: מרבית חדרי הרחצה מחופים באריחי חרסינה לבנים שגרתיים. כדי להחיות אותם אפשר לאייר על גבי חלק מהם. ניתן לעשות זאת בעיטור ידני עם מכחול או בעזרת שבלונות, שתיצרו מהשקפים. חשוב להכין מראש סקיצה על נייר ובה העיטורים המתוכננים. רצוי לבחור במשפחת גוונים אחת. אפשר לעטר מסביב למראות, לאורך הקיר, ולהמשיך בעיטור של עלים או גלים אל תוך המקלחות. חשוב לטפוח עם המכחול בקלילות, ולא להשתמש בהרבה צבע. ניתן גם להדביק על האריחים טאפט או פס או אלמנטים שונים לקישוט.

קישוט מראות: ראשית, כתמי חלודה אפשר לטשטש בקלות עם צבע הזכוכית, ולצייר מעל הכתמים. שנית, ניתן להדביק עיטורים על כתמים ומסביב למראה כדי ליצור לה מסגרת, אפשר להשתמש באלמנטים שונים – צדפים, חלוקי נחל, אבני זכוכית, סבונים מסוגננים ופריטים אחרים בהתאם לסגנון עליו מחליטים. אפשר לצבוע את הפריטים בהתאם לצבעוניות המבוקשת או להשאיר אותם בצבעם הטבעי. ההדבקה תיעשה בעזרת דבק מגע או דבק חם.

פעילות מספר 9

הכנת מרצדות (מוביילים)

הכנת מרצדות (מוביילים) ותלייתם לאורך המסדרון יעניקו אפקט דינאמי ותחושה של התקדמות פנימה.

1. המרצדות (מוביילים) יוכנו בשיטת האוריגאמי (קיפולי נייר). אפשר לפתוח את הפעילות עם הסבר על השיטה: אוריגאמי היא אמנות יפנית עתיקה של קיפולי נייר, "אורו" ביפנית משמעו לקפל, ו"קאמי" הוא נייר. עיצובים בנייר מתחילים באופן עקרוני מריבוע, שיכול להיות בצבעים שונים.
2. הפעילות המוצעת היא קיפול נייר בצורת עגורים. על פי המסורת היפנית מי שמקפל 1,000 עגורי נייר, משאלות לבו יתגשמו. העגור הוא הקיפול הקלאסי והפופולארי ביותר ביפן, הוא מסמל אריכות ימים ובריאות. עגורים מקופלים מנייר לבן מהווים סמל לשלום ונהוג להשתמש בהם לקישוט חתונות, כי העגורים נאמנים לבני זוגם בכל העונות, הזכר והנקבה עובדים יחד לבניית הקן שלהם.
3. החומרים הנדרשים: ניירות A4 בצבעים שונים, מספריים, מקלות במבוק, ענפים או זרדים, חוטי ניילון או חוטי דיג, פעמונים, מחטים.
4. רצוי להכין על שקף את שיטת הקיפול (ראו נספח) ולהקרין אותה לחניכים במהלך הפעילות.
5. גוזרים את הניירות לריבועים.
6. מקפלים את העגורים בהתאם לשיטת הקיפול (ראו נספח). כל חניך יכין לפחות 4 עגורים. אפשר לחתוך ריבועים בגדלים שונים ולשחק עם גודל העגורים.
7. בקצה כל עגור משחילים חוט (אפשר להיעזר במחט). קושרים את החוט מלמטה ותולים אותו כך שהוא ישתלשל מקצה הבמבוק, ליצירת צליל נעים אפשר להוסיף בקצה פעמון.
8. אפשר לתלות את העגורים על חוט אחד המחובר למקל אחד או לחבר בין שני מקלות (צורת +).

פעילות מספר 10

טיפוח החצר

החצר היא מקום מתאים במיוחד ליצירת גינת תבלינים של הקבוצה. פעילות מסוג זה מעודדת טיפוח והשקעה מצד הקבוצה, והיא נמשכת לאורך כל השנה. השימוש בעציצים ניידים מאפשר ניוד של הגינה לבניין הבא, כך שהחניכים לא יאלצו להיפרד מהגינה שטיפחו.

1. עציצים – קיימים עציצי פלסטיק פשוטים שניתן לעטר אותם בדרכים שונות וכן עציצים שניתן להכין ממיכלים ריקים של זיתים וריבה. חשוב לחורר את תחתית המיכלים עם מקדחה כדי לאפשר ניקוז של מים.
2. בתחתית המיכל או העציץ רצוי להניח שכבה של חצץ, שתשמור על הפתחים כך שלא יסתמו. הניחו מעל החצץ שכבת אדמה ושתלו את הצמחים. לצד צמחי תבלין קלאסיים שתלו גם עגבניות שרי ומיני ירקות שונים (בהתאם לאקלים המצוי בסביבת הפנימייה), מומלץ להתייעץ עם גן הפנימייה או במשתלה סמוכה לגבי הצמחים העדיפים.
3. עיטור וקישוט עציצים ניתן להכין במספר דרכים:
 - א. צביעה בצבע שמן או בתרסיס. אפשר לגוון את הצביעה וליצור פסים או זיגזג בעזרת סרטי הדבקה. מדביקים את הסרטים על העציץ בקווים ישרים או מזוגזגים בכל המקומות שלא רוצים לצבוע, ולאחר מכן צובעים או מרססים את השטח הפנוי. לאחר שלב הייבוש, מכסים בסרט הדבקה את האזורים הצבועים וממשיכים בצביעה.
 - ב. עיטור מסוג אחר ניתן לעשות בעזרת ניירות אורז בצבעים שונים. קרעו את הניירות לחתיכות קטנות, נקו היטב את העציץ ומרחו עליו דבק פלסטי. לאחר מכן הדביקו את הניירות אחד על השני כמו בקולאז' במספר שכבות והשאירו לייבוש. לבסוף, עברו על העבודה בלכה על בסיס מים.

חנוכת המרחב

כעת משהחלל שעבדתם עליו מעוצב להפליא, הגיע הזמן ליהנות.

- ❖ בדקו כי במקום יש מזוזה. אם החלטתם לקבוע מזוזה חדשה עליכם לדאוג כי בזמן קביעתה על המשקוף הימני בכניסה למקום, מישו יברך.
- ❖ הזמינו את משתתפי המיזם, הנהלת הכפר, אנשי מקצוע שתמכו, הורים, וכמובן את המדריכים להשתתף בחנוכת המרחב.
- ❖ ברכו על קביעת מזוזה.
- ❖ תלו בכניסה למרחב המעוצב סרט, ובחרו נציג שיגזור אותו.
- ❖ הקצו זמן לברכות ותודות מיוחדות לכל מי שתמך וסייע.
- ❖ הכינו הצגה, מערכון או קטע המציג חוויות נבחרות בתהליך העיצוב.
- ❖ אל תשכחו להותיר גם זמן למחמאות – לכם כמובן!
- ❖ הכינו כיבוד, וכן מוזיקה, מסיבה, מרתון תחרויות וכיוצא באלה להנאתכם.

זהו, עכשיו חוגגים!